NATIONAL LIBRARY
CANADA
BIBLIOTHEQUE NATIONALE
JUN 18 1968

192/A/20/4-7—721/1

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, MAY 18, 1968

LATVIJA
AMERIKĀ

40. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 18. MAIJS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647.
U.S.A., tālrunis 486—8975

Noticis tas, ko neviens necerēja

ZIŅOJUMI JAUNĀS LATVIJAS EV.-LUT. BAZNĪCAS VIRSVALDES PIRMAJĀ PLĒNĀRSĒDĒ TORONTO (1)

Pec Baznīcas virsvaldes plēnārsēdes atklāšanas 10. maijā Sv. Jāņa baznīcas telpās Toronto, par ko jau ziņots mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, archibīskaps A. Lūsis sava ziņojuma, atskata un nākotnes jautājumu skāruma ievadījumā uzsvēra šīs sēdes vēsturisko nozīmi, ka baznīca svešumā nav mirusi. „Tiem, kas grib mūsu baznīcas bērēs dancot, būs vēl jāpaciešas!" sacīja archibīskaps. „Tas ir liels panākums, ka, dzīvodami samulsuma un vēsturisku pārvērtību laikmetā, varam sludināt evaņģeliju latviešu trimdiniekiem. Kad izceļojām tālāk no Vācijas bēgļu nometnēm, mēs mudinājām tautiešus turēties pie luterāņu baznīcas jaunajās patvēruma zemēs, bet neticējām un nemaz necerējām, ka varēsim izveidot un nostiprināt savu nacionālo trimdas baznīcu." Tā tomēr notika, jo, lietojot mirušā archibīskapa Dr. T. Grīnberga vārdus, ienaidniekam nav izdevies mūs iznīcināt, bet draugiem asimilēt. Dažā ziņā mūsu trimdas ev.-lut. baznīca ir pat rosīgāka nekā bija dzimtenē, jo kļuvusi par latviešu trimdinieku vienotāju garīgi un laicīgi, bez tiešā baznīcas darba rūpējoties arī par skolu uzturēšanu, jaunatnes latvisku audzināšanu u. c. Svešumā uzceltas trīsreiz vairāk jaunas latviešu baznīcas nekā Latvijas neatkarības laikā.

Ir tomēr arī savi trūkumi. Tā, piemēram, daudzi tautieši palikuši ārpus draudzēm un meklē mācītāju tikai tad, kad nepieciešamība spiež to darīt; daži jau Latvijā ordinēti mācītāji savukārt norobežojas no latviešu draudzēm. Draudžu locekļu nodevas vai ziedojumi ir tikai viduvēji, pat necili, ja salīdzina ar mūsu patvēruma zemju vietējo iedzīvotāju devumiem savai baznīcai. Tā rodas grūtības ar jauno mācītāju piesaistīšanu latviešu draudžu darbam. Kā lai gūst jaunus mācītājus, ja draudzes nespēj tos pietiekami atalgot? Draudzēm ar 200—300 locekļiem būtu jānodrošina saviem mācītājiem vismaz caurmēra vidusskolas skolotāja alga, lai tiem nenāktos pelnīt citur dzīves eksistencei, bet visus spēkus varētu veltīt draudzes darbam. Tādēļ jāaicina draudžu locekļi paaugstināt savus maksājumus.

Arī Baznīcas virsvaldei nepieciešami lielāki līdzekļi, lai varētu sanākt konferencēs dažādo darba jautājumu izkārtošanai, izdot garīgus rakstus, ieinteresēt latviešu baznīcas darbā jaunos teologus. Pārkārtojams būtu Baznīcas virsvaldes budžets, paredzot līdzekļus evaņģelizācijai, iekšējai misijai, jaukto laulību bērnu latviskai aprūpei. Svētdienas skolās jaukto laulību bērniem būtu iekārtojamas īpašas klases, kurās māca latviešu valodu. Iesvētes mācībai jānotiek tikai latviešu valodā. Jautājums par dievkalpojumiem svešvalodā izšķirams pašām draudzēm, vadoties no evaņģelizācijas domas, bet dievkalpojumi divās valodās nav vēlami. Jaukto laulību partneriem būtu dāvināmas latviešu valodas mācības grāmatas, lai tie mūsu valodu iemācītos, ja vēlas mūsu baznīcā palikt.

Tikai ap 20% draudžu locekļu ir aktīvi savas draudzes darbā, tādēļ būtu pastiprināma iekšējā evaņģelizācija. Jāaktivizē arī ārējā misija. Draudzēm ieteicams organizēt ārmisijas kopas, kurām būtu liela nozīme attieksmē uz mūsu jaunatni, tās piesaistīšanu latviešu baznīcai.

Dzimtenes baznīca, liekas, drīz būs uzlūkojama par misijas darba lauku, jo baznīcai tur iespējams darboties tikai ar lielām grūtībām. Tādēļ mūsu pienākums ir visos iespējamos legālajos veidos palīdzēt. Būtu svētīgāk, ja svešuma latvieši, kas tūrisma nolūkos apciemo dzimteni, šai domai paredzētos līdzekļus atvēlētu palīdzībai okupētās Latvijas baznīcai. Luterāņu pasaules federācijas uzmanība bū-

(Nobeigums 4. lpp.)

Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes plēnārsēdes dalībnieki Toronto: priekšā no kreisās: prāv. A. Veinbergs, prāv. A. Skrodelis, prāv. J. Teriņš, archibīskaps A. Lūsis, zvēr. adv. P. Eglītis, prāv. A. Grosbachs, senātors A. Rumpēters, zvēr. adv. J. Bergmanis un mag. iur. A. Ļūļa; otrā rindā — prāv. J. Turks, R. Roze, prāv. V. Šēfers, Dr. A. Rūsis, prof. Dr. A. Leimanis, prāv. E. Rozītis un prāv. R. Mužiks; aizmugurē — prāv. A. Ernstsons, Dr. J. Robiņš, L. Kanders, V. Gobiņš un māc. E. Ķiploks. Foto: JAK

Izvairīšanās iestāties par taisnīgām tiesībām

Sakarā ar Cilvēka tiesību starptautisko konferenci, kas notika Teherānā no 22. aprīļa līdz 13. maijam Apvienoto nāciju pārraudzībā, Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš 8. aprīlī nosūtīja rakstu ASV ārlietu ministram Dīnam Raskam.

Atsaucoties uz Cilvēka tiesību starptautisko deklarāciju, P. Lejiņš lūdza ASV delegātus šai konferencē sevišķi norādīt uz cilvēka pamattiesību pārkāpšanu kādreiz brīvajās Baltijas valstīs, kuras, 1940. gadā padomju bruņoto spēku varmācīgi okupētas, vēl šobaltdien ir spilgts koloniālisma piemērs, kaut pasaules politika šobrīd sveras uz mazu tautu pašnoteikšanās tiesību un neatkarības atzīšanu. P. Lejiņš arī uzsvēra, ka šis fakts ir AN cilvēku tiesību starptautiskās deklarācijas 17., 18., 19., 20. un 21. paragrafa pārkāpums. Rakstam pievienots Brīvās pasaules latviešu apvienības izstrādāts memorands ar sīkāku faktu kopojumu.

Šāgada 3. maijā ALAs pr-dis P. Lejiņš saņēmis atbildes vēstuli, kuru parakstījis ASV ārlietu ministrijas starptautisko, saimniecisko un sabiedrisko lietu biroja direktors Dž. V. Makdonalds. Vēstule atkārtots ASV valdības parastais apgalvojums par Baltijas valstu varmācīgās iekļaušanas Pad. savienībā neatzīšanu, bet atbildē uz ALAs pr-ža tiešo lūgumu — ierosināt cilvēku tiesību chartas pārkāpuma iztirzāšanu Teheranas konferencē — ir piesardzīga. Dž. Makdonalds raksta: „Apsverot iniciātīvas uzņemšanos Cilvēka tiesību konferencē Teherānā ierosināt Baltijas valstu agrāko brīvību restaurāciju, nepieciešams izdibināt, pamatojoties uz reālitāti, vai tiktu sniegts šādas iniciātīvas panākumiem nepieciešamais atbalsts. Teheranas konferencē pārstāvēto valstu vairums šai jautājumā nepauž ASV viedokli. Mums jāatzīst, ka šādas iniciātīvas neveiksme konferencē pasaules sabiedriskajā domā radītu aizspriedumus pret mūsu pozicijas paturēšanu. Ārlietu ministrija tādēļ ir ieskatos, ka jebkāda ASV iniciātīva Teheranas konferencē šai jautājumā izraisītu pretēju reakciju vēlamajam un varētu pat kaitēt Baltijas tautu interesēm."

Atgādinām, ka šī vēstuļu apmaiņa notikusi ar pasaules brīvākās valsts valdības locekli cilvēku tiesību starptautiskās godināšanas gadā. Secinājumus varam veidot paši.

Arī Latviešu nacionālā padome Lielbritanijā šai sakarā izdarījusi iesniegumu Anglijas ārlietu ministram, rakstam tāpat pievienojot jau minēto BPLA memorandu. Iesniegumā norādīts uz pašu elementārāko cilvēka tiesību neievērošanu okupētajā Latvijā, lūdzot britu valdības pārstāvi Teheranas konferencē aktīvi iestāties par šo tiesību atjaunošanu Latvijā un pārējās Baltijas valstīs. Vai no Anglijas ārlietu ministrijas saņemta arī atbilde, par to pagaidām trūkst informācijas.

—ns

Voldemars Korsts

Bākas uguns brīdina

Ir nenoliedzams fakts, ka, nebrīdinot par briesmu tuvošanos citus pilsoņus, klusētājs kļūst līdzatbildīgs par katastrofu, kura skārusi pārējos. Tāpat: ja kapteinis, redzot bākas briesmu signāluguns, nemēģina kuģi ievadīt drošā ostā, bet virza to tālāk pretim draudīgām klintīm, tad viņš ir ne tikai atbildīgs par katastrofu, bet reizē apliecinājis arī savu nespēju, tāpat labas gribas un spriešanas spēju trūkumu.

Tas, kas pasaules politikā redzams pašreiz, nenoliedzami ir liela negaisa, ja pat ne iznīcinošas katastrofas priekšvēstnesis. Kanadā valsts dzīves vadību pārņēmis politiķis, par kura īsto raksturu jeb iesarkanās krāsas identitāti nevienam nav skaidrības. ASV augstā tiesa piesavinājusies likumdevēju funkcijas, kā rezultātā zudušas likumu iedzīvināšanas iespējas: kā krimināl-noziedznieks, tā arī civilizācijas un brīvības ienaidnieks komūnisma personifikācijā var pārkāpt likumību bez ierobežojumiem un soda. Liberāļu un sapņotāju iespaidā ikviens pilsonis, kas savu dzīvi izveidojis un eksistenci uzbūvējis ar godīgu darbu un tajā pelnīto algu, nostādīts otras pakāpes pilsoņa lomā, bet cilvēkus, kuri negrib strādāt, izceļ kā cietējus, kaut viņi cieš tikai tādēļ vien, ka pārējo pilsoņu vairums vēl arvien pārliecināts, ka vienīgi ar darbu iespējams nodrošināt eksistenci un nākotni. ASV prezidenta amata kandidāts, senātors Roberts Kenedijs, mētājas ar solījumiem, kurus nekad nespēs izpildīt, balsu zvejošanas akcijā aizejot pat tik tālu, ka visiem, kas nevēlas dzīvot no sava darba, sola garantētas pastāvīgas gada algas, kurām nepieciešamos līdzekļus, protams, sagādās tie, kas strādā.

Viss minētais vērojams katru dienu. Bet — cik mūsu vidū ir tādi, kas bez niknām runām pašu starpā vai nevarīgām nopūtām citu priekšā iesaistījušies darbā, lai atjaunotu likumību un novērstu brīvības iznīcināšanu it kā brīvības vārdā? Pie tam mēs labi apzināmies, ka pašreizējais stāvoklis ne tikai apdraud mūsu eksistenci, bet arī rada apstākļus, kuri iznīcinās mūsu — es ceru, vēl arvien pastāvošo — gribu redzēt savu tautu un tēvzemi atbrīvotu no verdzības.

Mūsu presē lasāmi raksti, kuru autors kādreiz sludināja veikli apslēptu koeksistenci, bet tagad ieteic mūsu cerības bazēt uz padomju intelektuāļu „labvēlību" būtiski atkārtojot jau pirms un pirmā pasaules kara laikā dzirdēto domu, ka „ja dos autonomiju samojediem, varbūt to iedos arī mums". Šai nožēlojamajā faktā nekā negroza arī tas, ka nosoda staļinismu, jo to tagad dara arī paši komūnisti, patiesībā tomēr turpinot to pašu staļinismu citā formā. Mums atkal un atkal atgādina, ka ģeniji, kuri pareizi izprot stāvokli, dzimst reti, ka tikai šāda „cerību nākotne" ir reāla, bet visi mūsu sabiedriskās un nacionālpolitiskās dzīves vadītāji dzīvo vēl arvien 1918. gada gaisotnē un nav spējīgi saprast pašreizējo laikmetu. Tas automatiski noved pie domas, ka viss, ko mēs darām, ir lieks un nevajadzīgs, jo lietas atrisinās citur un pašas no sevis.

Dīvaini, ka šāda domu asociācija arī labi saskan ar to mācību, kuru ļoti labā formā un visos iespējamos veidos mums pasniedz mūsu tautas verdzinātāji.

Tai pašā laikā šīs „filozofijas" paudēji nedz agrāk, nedz tagad ne reizes nav pateikuši, kas mums īsti būtu jādara, ja viss, ko darām, ir slikts; izņemot to, ka jāgaida, kamēr citi izvilks kartupeļus no ogļēm mūsu vietā. Tieši Latvijas dibināšanas 50. gadskārtā būtu jāapzinās, ka bez 1918. gada aktīvajiem cīnītājiem nebūtu bijis neatkarīgas Latvijas, ka bez mūsu leģionāru lielajiem upuriem mēs tagad dzīvotu labklājībā un ka bez mūsu darba un uzupurēšanās pašreiz nav cerību uz labāku nākotni.

Ar darbu es nedomāju ne stundām ilgas debates par to, ko rīt lemsim un kas vakar bija jādara, nedz arī to, ka par pirmo pienākumu uzskata pasludināt balles rīkošanu dziesmu svētku laikā. Ar darbu nedomāju arī filozofēšanu un sludināšanu, ka nepieciešamas atkal un atkal jaunas sanāksmes, lai spriestu par to, kas būtu veicams. Ar jēdzienu darbs domāju patiesām aktīvu darbību šobrīd — kaut vai to, ko daži apzīmē par nevajadzīgu — mērķu īstenošanai, kuri plānoti pašreiz. Cita lieta būtu, ja mūsu darba noliedzēji visa nonicināšanas vietā nāktu ar priekšlikumiem, kas un kā būtu darāms labāk, bet par to viņi klusē.

Mums nav jābaidās saskatīt arī mūsu sliktās puses. Daudzu gadu pieredze rāda, ka svešuma latviešu gars visumā ir veselīgs, bet bezdarbība un bezmērķība palaikam izpaužas dažu lokālo organizāciju „darbībā". Bijuši gadījumi, kad izdevēji saņēmuši pieprasījuma plūdus, ja parādījusies kāda publikācija, kura izplatāma mūsu patvēruma zemes sabiedriskajiem darbiniekiem, bet šīs vēstules nākušas gandrīz vienīgi no atsevišķiem tautiešiem, kamēr dažai labai organizācijai trūcis intereses. Pie tam, ja kādreiz izdodas sanākt kopā, piemēram — informācijas darbinieku sapulcē, tad visu griba izpaužas vienā domā: kopīgi strādāt. Un tomēr trūkst koordinācijas. Tā jau trīs gadus lemjam, ka nepieciešama mūsu organizāciju darbības saskaņošanas komiteja, darba grupa vai kā to apzīmētu, bet tie, kuriem tā būtu jārada un kuri ir „pilnvaroti" to darīt, klusē. Tā mēs spriežam par to, kas ir jāspriež, bet pats īstais darbs cieš koordinācijas trūkuma dēļ. To aizstāj raksti, kuri noliedz esošo, atkārto bijušo, bet izvairās pateikt, kas īsi jāveic.

Mēs dzīvojam pārāk nopietnā laikmetā, lai varētu pieļaut šāda stāvokļa turpināšanos. Arī ar „atceres" sanāksmēm, sovjetologu „kongresiem" un runām, kurās apgalvojam, ka neesam nekā aizmirsuši, mēs negrozām stāvokli. To var mainīt vienīgi koordinēts un visu kopīgi akceptēts plāns un veikts darbs, kura bazē nevis uz cerību, ka kaut kas kaut ko veiks mūsu vietā, bet uz apziņu, ka darbam jābūt mērķtiecīgam, ka mums jācīnās ar lielu pārspēku un jābūt pietiekami spēcīgiem ciest arī zaudējumus, lai tomēr turpinātu dien-dienā plānoto darbu, liekot sadzirdēt visiem mūsu brīdinājumu, ka ar likumības nonievāšanu var iznīcināt brīvību brīvības vārdā un ka ar līdzjūtību un komplimentiem vēl nav glābta neviena tauta no varmāku iznīcināšanas nodoma. Mums jāapzinās arī to, ka mēs kā pilntiesīgi ASV vai Kanadas pilsoņi nedrīkstam apmierināties ar kaut kādu status quo, kas ved iznīcībā miljoniem cilvēku, kuri reiz dzīvojuši brīvi. Tā brīvību var zaudēt arī tās valstis, kurās esam atraduši patvērumu un iespēju cilvēciski dzīvot.

To no mums prasa mūsu latviskā izcelsme; to no mums prasa arī to valstu pilsoņa pienākums, kurās dzīvojam.

AUSTRUMU EV.-LUT. DRAUDZES TORONTO IESVĒTĪTIE JAUNIEŠI

Priekšā no kreisās — Anda Leipurta, Valda Jeige, Daina Jeige, Sandra Rūdolfa, Sniedze Ruņģe, Nora Tobīsa, Elīzabete Āvika, Laila Goraševa, un Ilze Henga; aizmugurē — Austris Ruņģis, Jānis Rostoks, Valdis Leipurts, draudzes priekšnieks E. Ziplāns, prāv. K. Birznieks no Filadelfijas, draudzes mācītājs A. Briedis un draudzes ērģelnieks A. Kviesis. Foto: J. Liģers

Sarkanie karogi Parīzē

Kad Parīzē 13. maijā sākās ASV un Ziemeļvietnamas miera sarunas, ap 10 milj. franču strādnieku paziņoja 24 stundu ilgu simpatiju ģenerālstreiku, lai atbalstītu studentus, kuri jau gandrīz divas nedēļas, dienu un nakti, cīnījās ielās ar policijas spēkiem, izkarot sarkanos un melnos karogus. Streiku visās lielākajās Francijas pilsētās organizēja četras komūnistu vadītās strādnieku arodbiedrības. Vietām dzīve bija tiktāl paralizēta, ka labā spārna prese jau runāja par Francijas „sakropļošanu". Parīzes ielas sargāja ap 20.000 policistu un tūkstošiem brīvprātīgo kārtības uzturētāju.

Streiks bija saskaņots ne vien ar miera sarunu sākuma dienu, bet sakrita arī ar 13. maiju pirms 10 gadiem, kad pēc franču ģenerāļu un kolonistu puča Alžīrijā ģen. Degolls nāca pie varas. Nav grūti iedomāties, kādā situācijā streiks būtu nostādījis miera sarunu delegācijas Majestic viesnīcā, ja tai nebūtu pašai sava elektriska apgāde, telegrafa un telefona kābeļi. Par visu jau iepriekš bija domāts, lai pasargātu apspriedes no jebkādām varbūtībām.

Zīmīgs Degolla valdībai šis streiks bija tādēļ, ka tas radīja neparastu solidāritāti studentu, intelektuāļu un strādnieku starpā valstī, kurā ļaužu šķiras stingri dalītas. Streikam pievienojās ne vien komūnistu vadītās arodbiedrības, bet arī mērenā franču Demokratisko strādnieku savienība. Pievienojoties studentiem, streikotāju demonstrācija pauda asu noskaņojumu pret Degolla režīmu. Pēc Maskavas paražu parauga demonstranti sastājās pa 40 cilvēku masīvās „kaujas rindās", kuras trīs jūdžu garumā virzījās cauri pilsētas centram, saucot: „Degolls — slepkava!" Vakarā tūkstošiem bārdainu un garmatainu pusaudžu, nevīžīgi ģērbušies, un izpurušas meitenes apburzītos minisvārciņos baros plūda no Monmartras uz Sēnu. Lieli policijas spēki sargāja tiltus, lai aizkavētu demonstrantu tuvošanos prezidenta Degolla rezidencei Elizē-

(Nobeigums 8. lpp.)

IZSTĀDE — 77 Bloor St. W. otrā stāvā — Toronto
no 24. maija līdz 1. jūnijam, no pl. 10—5.30 vak., ceturtdienās līdz pl. 9 vak.
Veltas Vilsons — audumi, Tess Kidick — keramika, Diana Clark — sudrabs.
Sestdien, 25. maijā, no pl. 2 līdz 4 p.p. apmeklētāju pacienāšana.

Kanadas Daugavas Vanagu Nams
125 BROADVIEW AVE, TORONTO (Broadview & Queen)
š. g. 25. maijā, plkst. 7.00 vakarā
ATKLĀS
Kanadas latviešu pirmo licenzēto klubu
„JAUTRAIS ODS"
Bārs, vakariņas, deja un speciāli jautra programma.
Programmas izpildītāji — ASV DV Detroitas nodaļas jautro uzvedumu ansamblis
Aicināti piedalīties visi tautieši.
UZ REDZĒŠANOS „JAUTRAJĀ ODĀ"!

VAI MAZVĒRTĪBAS KOMPLEKSS?

HERMAŅA KREICERA PĀRDOMAS PAR PROF. E. DUNSDORFA REFERĀTU

(Nobeigums)

Nebūtu ko pārmest. Lai jau viss tas būtu, nebijis tik' tās latvietības dilšanas, kas kremt prof. Dunsdorfam un tiem, kas vēlas ne vien vieglu saldsēru paskumšanu un pukošanos par pasaules nebūšanām, bet kaut ko nozīmīgāku un celsmīgāku, lai šīs alkatīgās medības mūs pārāk neaizrautu no kaut kā vērtīgāka spožos niekos un skaļā tukšumā. Bet tā notiek. Jau Skalbe jaunībā zīmīgi rakstīja: „Šīs mājas ir miroņu zārki." Andrejs Eglītis domā, ka arī mūsu „saiešanas nami" (baznīcas un biedrību nami) nebūt nav tik svētīgi un vēlami, kā parasti domājam. Arī Dunsdorfs atzīmē pārmērīgu kalpošanu mantai. Ja esam patiesi, tad jāatzīst, ka šie vērojumi un vērtējumi nav bez pamata.

Taču ir neliela aktīvistu sauja, kas uz saviem pleciem iznes visu trimdas sabiedrisko rosmi, ieguldīdami tajā daudz sirdsdedzes, savu brīvo laiku un enerģiju. Tie gādā līdzekļus, organizē sarīkojumus, mudina pasīvos, uzmanīgi kārto jūtelīgos un vārīgos jautājumus, kam sojot pirmajiem polonēzē un kādā kārtībā dot vārdu sūtnim, archibīskapam un ALAs priekšsēdim. (Nesmīniet vis: rangi un prestiži nozīmē vairāk, nekā tiem vajadzētu nozīmēt!) Negribot darbinieks dažreiz iekļūst dažādu grupējumu berzē un dabū nepelnīti ciest. Bet viss, kas mums šai laukā veikts, ir viņu veikums.

Šai veikumā ir daudz draudžu un t. s. sekulāro, laicīgo iestādījumu — biedrību, kopu u. t. t. Gandrīz visu laicīgo organizāciju mērķos ir rakstīta latvietība un latviskās kultūras saglabāšana. Ja nu atzīstam, ka latvietība dilst, tad mērķis nav sasniegts, tad kādi stiprāki spēki spiež atkāpties.

Un kā ir ar otru mērķi — Latvijas brīvības atgūšanas sekmēšanu? Arī tas ir rakstīts daudzu organizāciju mērķos. Arī šai virzienā ir šis un tas darīts: iesniegti protesti, memorandi un paskaidrojumi piekritīgajiem valstsvīriem un iestādēm. Pretī esam saņēmuši pieklājīgus kvītējumus un laipnībiņas. Tas gan ir sirsnīgi maz, taču mierināmies ar to pašu. Arī paši dažkārt pūlamies radīt ap sevi mānīgu ilūziju gaisu. Kāda organizācija nesen pieņēmusi šādu atzinumu: „Mēs ceram, ka diktatūra Pad. savienībā visdrīzākajā laikā izbeigsies, un mēs vienotiem spēkiem varēsim nokratīt pastāvošo režīmu." Vai tiešām šie vīri dzīvo tādās cerībās? Un ja ne, kam tad tāds atzinums? Lai tādas cerības uzturētu trimdas saimē? Cerība ir laba lieta, taču pareizāk ir skatīt un vērtēt īstenību neaizmiglotām acīm.

Un tā mūsu trimdas dārziņā ir daudz atsevišķu dobīšu. Katrs kopjam savu un dažreiz izaudzinām itin glītas puķītes. Bet tas viss — tikai pašu labsajūtai, ka esam veikuši kaut ko labu. Citas tautas un to vadību tās neietekmē gandrīz nemaz, līdz dzimtenei neaizskan. Vienīgi „Dzimtenes Balss" šad tad paņirdz par mūsu aktuālitātēm. Tas viss. Dziesma bez atbalss, tikai pašiem sev. Ja nu mums pašiem arī tā izskan ar akta beigām un neietekmē mūsu stāju un darbošanos, tad tas ir pārāk maz. Turot acīs lielās līnijas un mērķus, saskaņoti un mērķtiecīgi darbojoties, varētu būt lielāki panākumi. Tas nav pārmetums darītājiem: demokratijā līdzatbildīgi esam visi.

Mūsu vārgā BPLA varētu būt mūsu trimdas globāla valsts, kas ne pēc burta, ne gara negrēkotu pret patvēruma zemju valstīm. Tā kārtotu trimdas lielos uzdevumus — finances, izglītību, kultūru un t. s. informāciju, t. i. mūsu starptautisko stāvokli un akīvitāti. Mums varētu būt globāla latviešu (vēl labāk baltiešu) banka, kas dotu prāvu peļņu mūsu sabiedrisko pasākumu finansēšanai. Varētu būt savas vidusskolas un profesionāls teātris. Varētu un vajadzētu būt daudz ciešākai sadarbībai ar likteņa biedriem un līdzgaitniekiem lietuviešiem un igauņiem.

Vai nav tas pārāk skaisti, lai būtu patiesi? Tiesa, tās ir lielas, pārdrošas ieceres. Bet neiespējamas tās nav. Reālākas par radiokuģa ideju, kas nesen aizrāva mūsu jūsmīgo jaunatni. Vismaz materiālas iespējas ir, ja vien tā īsti un patiesi gribam.

Šoreiz prof. Dunsdorfs visvairāk kavējas pie valodas un min arī dažus praktiskus veidus stāvokļa labošanai. Viņš arī turpina pētījumus šai virzienā. Tas jau ir atsevišķs temats, pie kura tuvāk nekavēšos. Valoda neapšaubāmi ir tautas gara mantu lādes atslēga. Ja tās nav, šīs mantas nav pieejamas. Diemžēl, mūsu jaunatnes lielai daļai šīs atslēgas vairs nav. Bet arī valoda, gan būdama neaizstājama latvietības daļa, iekļaujas vienā aptverošā lokā: vai savu tautību gribam paturēt un kopt. Varbūt tā ir tikai sedziņa, ar ko dažas reizes gadā patīksminām ies svinīgos aktos. Varūt tās nemaz vairs nav.

Tad nonākam pie jautājuma, ko profesors pacēlis un kas likts arī raksta virsrakstā: vai sirgstam ar mazvērtību?

Jāatzīst, ka sirgstam gan diezgan lielā mērā. Jo izteikta personība paliek pats un savs, nelaujas aizpūsties kā pieneņu pūka svešos vējos. Tas notiek tad, ja cilvēkam nav savas īpatas garīgas sejas un stabilu pamatu. Un tā taču ir mazvērtība. To pašu liecina arī pārmērīga dzīšanās pēc bagātības un greznības, cilvēkam savu iekšējo tukšumu tiecoties aizpildīt ar ārēju spožumu.

Nereti dzirdam, ka esam mazi, nenozīmīgi un nevarīgi. Tādēļ velti ķerties pasaules likteņratu spieķos, tik un tā neka nepanāksim. Arī mazvērtība. Tiesa, mazi mēs esam skaitā, bet lieli varam būt garā. Mūsdienu pasaule ir pilna neatrisinātu vai tikai daļēji atrisinātu jautājumu, kas sāp arī lielām tautām. Vai lielajai vācu tautai nesāp nejēdzīgā sadalīšana divās daļās? Vai lielā krievu tauta, kas tagad kā slogs uzgulst mums un citām mazām tautām, pati komūnisma jūgā ir laimīga? Mēs neesam vienīgie cietēji, kas gaida taisnīgāka pasaules izkārtojuma. Starp tiem varam rast draukus un sabiedrotos. Kad uzvar brīvība un taisnība, tad arī mazajiem tiek pienācīga daļa. To veicināt un nenogulēt lielo atbrīvošanās dienu ir mūsu politiskās rosmes lielais uzdevums.

Te vietā kāds nozīmīgs profesora norādījums. Proti, trimdas un trimdinieku loma tautu liktenos ir liela. Tiešām, Masariks, Piļsudskis, mūsu pašu Rainis un Ulmanis ir spilgti pārliecinātāji piemēri. Ja vien apzinīgi grib, trimda dzimtenei var daudz palīdzēt.

Tālab katram latvietim, vecam un jaunam, ir skaidri jāapzinās, kas viņš ir, kas grib būt un palikt — latvietis, puslatvietis vai beztautības cilvēks (īsts cittautietis — anglis vai spānis — viņš arī nevar būt). Ja grib būt latvietis, tad nevar palikt pasīvs malā stāvētājs. Tad sava ārtava un cita varēšana jāvelti mūsu mazās, nomāktās tautas lielajam mērķim — brīvībai, kurā pilnam var izraisīties tautas radītājas spējas. Kas, kad, kur un kā darāms, ir rūpīgi apsveŗams un izplānojams. Jāatmet aklā vēlmju domāšana, redzīgi jāvēro dzīve pasaulē un dzimtenē, lai uz visu reaģētu ar pareizu rīcību un nostāju. Mūsu rosmei nav jāaprobežojas ar tīksmināšanos pašu mājās, bet noteikti un konkrēti jākalpo lielajam mērķim. Tik vien varam skaitīt sevi par īstiem latviešiem, cik turamies un darbojamies šai garā un līmenī.

Tad būsim pārauguši mazvērtību. Tad drīkstēsim cerēt uz panākumiem. Hermanis Kreicers

SKOLAS BEIGŠANAS PRIEKŠVAKARĀ

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas abitūrientu klases audzēkņi: priekšā no kreisās — Silvija Plise, Ingrīda Kalniņa, Ruta Kalniņa, klases audzinātāja Elfrīda Ezera, Ieva Zvilna, Mārīte Holandere un Dace Zemdega; aizmugurē — Alberts Upeslācis, Roberts Freimuts, Namejs Batraks, Jānis Stārasts un Māris Krūgers; iztrūkst Jānis Mukts.

Foto: JAK

LATVIJA

40. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 18. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

REDAKCIJA EIROPĀ

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

ETNOGRAFISKAS PINKAINĪTES

ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komiteja Klīvlendā izdevusi informācijas biļetenu angļu valodā cittautiešu informēšanai par šiem svētkiem. Publikācija klīvlendiešiem tomēr godu nedara. Liekas, ka dziesmu svētku rīcības komitejas vīri tā aizrāvušies ar „tautiskām būšanām", ka vairs neatšķir, kura ir sieva, kura meita... Tā uz šī informācijas biļetena vāka precēta sieva ar vainagu galvā reprezentē tautu meitu. Vai Klīvlendā meitu trūkst?

Informācijas biļetena pēdējā lappusē savukārt redzams jauniešu grupas uzņēmums, kas, laikam ievietots, lai parādītu mūsu tautas tērpus. Bet — tikai pirmās trīs tautu meitas pirmajā rindā no labās puses daļēji parāda mūsu tautas tērpus; pārējās var saukt pēc patikas par American Flower Girls vai „etnografiskām pinkainītēm", tikai ne par latviešu tautu meitām. Mūsu etnografiskajos izdevumos nav atrodamas tautu meitas ar vaļēji izlaistiem matiem un vainadziņiem no papīra puķītēm.

Vai Klīvlendā nav patiešām neviena, kas pārzina mūsu tautas tērpu pareizu lietošanu? Ja ir, kādēļ viņi nav aicināti piedalīties šī informācijas biļetena sastādīšanā? Minētā uzņēmuma trešajā rindā it kā būtu rādīti trīs tautu dēli, taču redzami tikai viņu baltie krekli un tautiskas prievītes, bet galvu nav! Jauniešu grupa nav tik liela, lai to nevarētu sagrupēt tā, ka visi redzami ar galvām. Kādēļ puišus aicināja šai grupā, ja viņi tā izniekoti? Vai ar šādu rīcību nav aizvainotas šo jaunekļu jūtas?

Kā redzams, še bijis šī informācijas biļetena sastādītāju izpratnes trūkums! Šī informācijas lapa paliek kā dokuments dziesmu svētku archīvā. Tādēļ lielāku atbildību par to, ko dara, ko raksta un ko publicē, bet pār visu — vairāk cienības pret mūsu etnisko kultūru!

J. S., Ohio

★

REIZĒ PAR UN PRET

Daudz runāts un rakstīts par mūsu organizāciju uzdevumiem un to īstenošanu, arī par slēgto organizāciju neiesaistīšanos mūsu nacionālpolitiskajā darbā. Bet nav jāaizmirst fakts, ka daudzi šo slēgto organizāciju locekļi ir trimdas sabiedriskās dzīves darbinieki, kas savu darbu, sevišķi pretkomūnisma laukā, veic ārpus savas organizācijas parastās darbības. Pretkomūnistiskas akcijas kārto arī „atklātās" organizācijas ar saviem darbiniekiem, bet nožēlojams ir fakts, kā bija redzams iepriekšējās Kanadas federālā parlamenta vēlēšanās, ka daudzi no viņiem atbalsta politisko partiju, kura izvēlējusies koeksistenci ar komūnismu. Kur te ir loģika?

Bez šaubām, katrs balso pēc saviem ieskatiem, bet — mēģinājums apvienot sabiedriskā darba ideju ar savu personīgo pārliecību, ja tās ir diametrāli pretējas, var radīt neuzticību. Tādā gadījumā nav jābrīnās par tautiešu daļas atturību mūsu pretkomūnistiskajos pasākumos, jo nav patikas sekot tiem, kas nebauda uzticību, lai nekalpotu ekstrēmismam uz nereāliem pamatiem. Nav mana vēlēšanās diskutēt par šo jautājumu, jo nākamajās Kanadas parlamenta vēlēšanās šis fakts atkārtosies, t. i. mūsu pretkomūnisma cīnītāji balsos par partiju, kura vēlas saprašanos ar komūnistiem.

Ruds Sēnals, Ontario

KALEIDOSKOPS

☆ Vācijā, Eslingenas Meža mājā, kur ik gadu sanāk Eiropas valstu latviešu ev.-lut. draudžu mācītāju un valžu, darbinieku pārstāvji, arī šopavasar pulcējās Vācijas, Anglijas, Zviedrijas un Francijās latviešu garīgās dzīves vadītāji. Konferencē, kurā piedalījās arī bij. ministrs R. Liepiņš un Latvijas sūtniecības Londonā vadītājs T. V. Ozoliņš, pārrunāja draudžu problēmas un noklausījās dažu vācu teologu referātus par kristīgo baznīcu mūsdienās.

☆ Reinzemes latviešiem šogad iznāks liela jubileju svinēšana: latviešu darba vienības pie britu armijas atzīmēs 20 darbības gadu, DV Menchengladbachas nodaļa arī 20, bet Reinzemes latviešu b-bai paiet 10 gadu kopš nodibināta. Pāri šīm atskatēm vēl ir pati svarīgākā — Latvijas valsts dibināšanas 50. gadskārta, kuras zīmē Vācijā jau iznācis laikraksta „Stimme der Freiheit" speciālnumurs, veltīts visām trim Baltijas valstīm.

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

LATVJU MĀKSLA PASAULES FORUMĀ

(17. turpinājums)

Vēstures laukā tai laikā mācīja spožais stilists Fistels de Kulanžs, ka 1864. gadā bija publicējis Virzas iemīļoto La cité antique (Senatnes pilsēta), kurā iztirzāja grieķu un romiešu pilsētvalstu satversmi. Litrē, Tēns un Renāns bija savas slavas augstumos. Mūzikā Gunō 1869. gadā bija pārvērtis Faustu liela stila operā.

Nav mākslas, kas lielākā vai mazākā mērā nebūtu pakļauta sava laikmeta idejiskiem strāvojumiem, jo cilvēks, nolens volens, ir domātājs un sabiedriska būte. Visjūtīgākā pret šiem strāvojumiem ir daiļliterātūra, kas rīkojas ar spēcīgāko no visiem ietekmes līdzekļiem — vārdu, ko senie stoiķi pat pacēla sestās maņas kārtā. Un tā nu iznāca, ka ne filozofiskie traktāti, pat ne politiski propagandas pamfleti, bet gan daiļliterātūra tais laikos, tāpat kā mūsējos, kļuva par sabiedrības varenāko idejisko ietekmētāju.

Ko tad nu tolaik, Hūnam galeriju un bibliotēku durvis virinot, domāja, daudzināja, ko paļāja dzejnieki, prōzisti, un viņu ietekmē gleznotāji, skulptori un mūziķi?

Markss? Ļeņina un Staļina vēlākais iedvesmotājs? Vīrs no Trīras, kurš neviena strādnieka nebija pazinis un nevienā rūpnīcā vēl nebija bijis, jau bija sarakstījis ir Komūnistiskās partijas manifestu (1848), ir Kapitālu (1867). Viss, kas viņam bija sakāms, bija pateikts, „dialektiskā un vēsturiskā materiālisma filozofija" nodibināta. Un cik zīmīgi, pati ideja par Herakleita, Plotina, Hēgela, Prudona, Bakuņina, Mozus Hesa un Vaitlinga domu pārkausēšanu savā sistēmā viņam bija uzaususi tieši Parīzē! Bet Parīzē atrastā ideja vēl nebija atradusi atceļu. Markss mitinājās Londonā, un Parīzē par Marksu un marksismu vēl neinteresējās neviens.

Citādi bija ar sensimonismu un furjerismu, kurus Markss savā Manifestā tik asi — kā bīstamus konkurentus — apkaroja. Tie bija dzīvi un arvien vēl elektrizēja prātus.

Grāfs Anrī Klods Sensimons (1760—1825), slavenā hercoga Kloda Anrī Sensimona, ķēniņu Luija XIV un Luija XV galminieks un vēl slavenāko Memuāru autora brāļa mazdēls, nebija aizmirsts. Par sabiedrības virzītājiem spēkiem grāfs, kurš bija piedalījies Amerikas brīvības cīņās, atzina zinātnes, morāles un reliģijas nemitīgo progresu, kas vedīšot pie valsts vadītas un zinātnieku izplānotās rūpniecības uzplaukuma. Darbu nodrošināšot visiem, atlīdzību izkārtošot pēc principa „katram darbu pēc spējām un atlīdzību pēc veikuma". Māksla kalpos sabiedrisko mērķu sasniegšanai. Mākslinieki būšot sabiedrības avangards. „Jaunas idejas ierakstīs marmorā un audeklā ... tādā veidā panākot spēcīgu, sprindzinātāju ietekmi."

„Mēs allaž pievērsīsimies cilvēces iztēlei un jūtām ..." bija sludinājis Sensimons. Un „mēs" nozīmēja „mēs, mākslinieki".

Māksliniekam Sensimona sabiedrībā bija paredzēta vadītāja, ne verga loma.

Grāfs Anrī Klods Sensimons de Ruvruā pieminams ne tikai kā cilvēks, kas palīdzējis Amerikai kļūt neatkarīgai valstij, ne tikai kā sērdieņu un likteņa pabērnu aizstāvis un mākslinieku lielās lomas novērtētājs, bet arī par to, ka viņš iestājies par tautu pašnolemšanās tiesībām.

1814. gadā viņš kopā ar Ogistinu Tjerī bija sarakstījis grāmatu, kuras virsraksts atklāj viņa cildeno domu. Grāmatas tituls: Par eiropiskās sabiedrības organizēšanu jeb Par nepieciešamību sapulcināt Eiropas tautas vienā politiskā vienībā, saglabājot katrai savu nacionālo neatkarību".*)

Grāfs Sensimons, kā redzams, bijis grāfa Richarda Kudenhova-Kalergi un Paneiropas idejas priekštecis. Vairāk nekā simts gadu atstatē!

Kudenhovs-Kalergi 1966. gadā rakstīja:

„Ja šodien rīkotu brīvu plebiscitu par Paneiropu, tad laikam 300 miljonu eiropiešu izteiktos par vienotu un brīvu Eiropu: visi — izņemot bērnus, nelgas, fanātiskos nacionālistus un fanātiskos komūnistus — iestātos par Eiropas Savienotajām Valstīm — bagātām kā Amerika un miermīlīgām kā Šveice."**)

To pašu teiktu Žans Monnē — Eiropas Savienoto Valstu ceļa līdzinātājs saimnieciskā plāksnē.

Gluži bez rezultātiem šī Sensimona-Kalergi-Monnē doma nav bijusi. Sešu Eiropas valstu saimnieciskā kopība šobrīd ir jau īstenība. Francija, Rietumvācija, Italija, Beļģija, Holande un Luksemburga vēl samērā nesen — 1967. gadā — apvienoja Ogles un tērauda kopības augsto pārvaldi, Eiratoma un Eiropas saimnieciskās kopības komisiju vienā organismā — Eiropas komisijā. Cik veiksmīgs bijis šo sešu valstu apvienošanās process saimnieciskajā novadā viegli noģist no tā, cik izmisīgi Anglijas premjērs tagad vēlas pievienoties Kopībai, par kuru pirms tam nekā negribēja zināt.

Lēnām, ļoti lēnām Eiropas kopība veidojas. Pa solītim. Pa sprīdim. Bet tas nemazina apustuļa Jāņa aizredzi: „Iesākumā bija vārds..."***)

Kad Kārlis Hūns ieradās Parīzē, Sensimons jau četrus gadu desmitus kopš bija miris, bet viņa idejas vēl virmoja tāpat kā otra utopiskā sociālista Fransuā Marī Šarla Furjē (1772—1837) domas un ieceres.

Furjē domām bija īpaša ietekme uz jauno vizuālās mākslas virzienu — reālismu, jo uzsvēra ne vien sabiedrisko pienākumu, bet arī cilvēka maņu un dziņu nozīmi un svarīgumu. Garša, tauste, redze, dzirde, oža, draudzība, godkāre, mīlestība, tēva jūtas, tieksme biedroties — tās visas ir labas dziņas. Dziņām nav vainas. Vaina ir sabiedrībā. Ne cilvēks samaitāts, bet samaitāta sabiedrība. Tādēļ sabiedrība pārveidojama tā, lai cilvēks varētu brīvi dot vaļu savām būtībā labajām kaislēm.

Kā tas panākams? Sabiedriskā iekārta pamazām iegrozāma un iekārtojama tā, lai cilvēks savas kaislības un vajadzības spētu brīvi apmierināt. Pilsoņiem jāiestājoties brīvprātīgās ražošanas kopās — falangās. Falangā novērsts šaurs profesionālisms, kas cilvēku kropļo. Katras falangas loceklis vairākas reizes dienā maina savu nodarbību. Ar to darbs no sūruma, vienmulības un sviedriem vērsīšoties baudā. Falangists strādāšot ar sajūsmu un lielu ražīgumu. Sabiedriskā vienība nav vairs valsts — kā Sensimona sabiedrībā — bet 400 ģimeņu apvienotajā falangā. Falangai jāapmierina arī cilvēka tieksme pēc skaistuma.

Bez sociālistiskām idejām Parīzē pretmetā bija izplatītas vēl cezarisma un monarchistiskas idejas, āuru pamatā baznīcas sludinātie tikumi un monarchija kā dievišķo tiesību institūts. Monarcham jāvaldot tauta kā tēvs valda bērnus. Lai cik šīs idejas likās „pārvarētas", tās tomēr vēl šur tur atrada labvēlīgus klausītājus.

*) Claude-Henri de Rouvroy, comte de Saint-Simon, De la réorganisation de la société européenne ou De la nécessité et des moyens de rassembler les peuples de l'Europe, en conservant à chacune son indépendance nationale.

**) Richard Coudenhove-Kalergi, Paneuropa, 1922 bis 1966; Verlag Herold Wien, Muenchen 1966; 139 lpp.

***) Jāņa evaņģelijs — I, 1.

(Turpinājums sekos)

Ceļā uz pilnību

PIANISTES BRIGITAS RITMANES PIRMAIS PATSTĀVĪGAIS KONCERTS

Koncertu bija rīkojusi Luisa un Klarka kolledžas skola Portlandē kopā ar Oregonas latviešu biedrību. Programmā — Černija, Bēthovena, Brāmsa un Kabaļevska darbi.

Pieminot Černija vārdu, vienam otram bijušam „ģenijam pumpurā" sametas zossāda, atceroties garās moku stundas, kuŗās pa lielākai daļai vecāku spiesti un bez pašu vēlēšanās, cīnījās ar viņa etīdēm un šo cīņu zaudēja. Turpretim tie, kas šai cīņā uzvarēja, kā jaunā pianiste Brigita Ritmane, Černija vārdu piemin ar mīlestību un pateicību.

Tā arī bija saprotams tas, ka programmas pirmais numurs bija Černija variācijas par kādu franču komponista Pjēra Rodes temu, kuŗu savā laikā slavenu padarījusi italiešu dziedātāja Andželika Katalāni. Tema ir visai nepretencioza, un tādas ir arī tās 5 variācijas, kuŗas uzrakstītas Černija etīžu garā. Varbūt nebūtu lieki pieminēt, ka Černijs uzrakstījis vairāk nekā 1000 opusu, to vidū operas, klavieŗkoncertus, rekviēmus, kamermūziku, simfonijas un neskaitāmus klavieŗgabalus, no kuŗiem tagad dzīvas ir tikai viņa etīdes un šīs variācijas, kuŗas publicētas ar nosaukumu „La Ricordanza", visi pārējie Černija darbi sen aizmirsti. Tomēr viņa audzinātājs iespaids saglabājies vēl līdz šai dienai.

Černijs bija tas, kas pabeidza to darbu, kuŗu bija iesācis J. S. Bachs, turpinājis viņa dēls Kārlis F. E. Bachs un tik spīdoši izmantojis Bēthovens, nododams to tālāk savam skolniekam Černijam. Šis darbs bija modernās klavieŗspēles technikas izveidošana. Piešķirdams visiem rokas pirkstiem vienādas tiesības un padarīdams īkšķi par rokas balstu un asi, Černijs pavēra ceļu tādām klavieŗspēles technikas iespējām, kādas līdz tam nebija pat iedomājamas. Skaidrības labad jāpiezīmē, ka līdz Bēthovena laikam pianisti un ērģelnieki īkšķi lietoja visai maz vai pat nemaz.

Otrs programmas numurs bija Bēthovena sonāta op. 81a, kuŗai komponists pats devis nosaukumu „Das Lebewohl". Izdevējs tomēr pierunāja Bēthovenu izvēlēties nosaukumu franču valodā, kuŗa toreiz bija lielā modē, un tā šis darbs dabūja nosaukumu, ar kādu to pazīst mūzikālā pasaule šodien — „Les Adieux". Vēlākos šīs sonātas vācu izdevumos lietotas abas valodas. Bēthovens to komponēja 1809. gadā un dāvināja erchercogam Rūdolfam, toreizējā Austrijas ķeizara Franča II jaunākajam brālim, kas daudzus gadus bija Bēthovena skolnieks kompozicijā. Šo sonātu mūzikas pazinēju aprindās uzskata par vienu no vissmalkākajām programmūzikas kompozicijām. Katrai daļai dots savs īpats apzīmējums: pirmai — „Das Lebewohl", kas uzrakstīts pat pāri trim pirmajiem akordiem, otrai — „Die Abwesenheit" un trešai — „Das Wiedersehen". Vai šie apzīmējumi padara Bēthovena mūziku tuvāku un saprotamāku mūsdienu klausītājiem, par to jāšaubās.

Francis Lists kādreiz izteicies, ka Bēthovena sonāšu atskaņošana prasa daudz lielāku technisku veiksmi, nekā varētu iedomāties, tās tikai izlasot. Klausoties jaunās pianistes priekšnesumā, tā vien likās, ka viņai vairs technisku grūtību problēmas nav. Ne ātrie tercu un trijskaņu gājieni sonātas pirmajā daļā, ne elpu aizraujošais temps pēdējā brīdī neapēnoja priekšnesuma tīrumu, ļaujot visā pilnībā izbrīdī neapēnoja priekšnesuma vību. Arī sāpīgas smeldzes apdvestā, bet diezgan īsā vidējā daļa izskanēja kā kluss jautājums nākotnei, pāriedams brāzmainā priekā sonātas nobeigumā.

Trešais programmas numurs bija Brāmsa četras skaņu gleznīņas (Op.110) ar nosaukumu „Intermezzi" — īsākas elpas iespraudumi starp 2 kādas lielākas kompozicijas daļām, kā darījis pats komponists savā sol-minora klavieŗu kvartetā. Tomēr šajā opusā šis nosaukums zaudējis savu pirmatnējo nozīmi, to lieto kā neatkarīgu skaņdarba apzīmējumu.

Par pirmo no šiem gabaliem klaviervirtuoze Klāra Šūmane teikusi: „Pelēka pērle, tīta šķidrautā, un ļoti dārga." Tas ir lēns gabals ar ilgu pilnām arpedžijām un pārbīdītiem akcentiem. Otrā sākuma tema negaidīti pāriet graciozajā austriešu dejā landlerā. Trešais gabaliņš ir jautras dabas, bet pēdējais, ar nosaukumu „Rapsodija", pilns patosa un pirmatnējā spēka. Bija prieks vērot, kā jaunā pianiste mācēja tos izturēt, atrazdama katram piemērotāko izteiksmi.

Programma beidzās ar Dimitrija Kabaļevska sonātu Nr. 3 (op. 45). Kabaļevskis ir jau 20. gadsimta cilvēks, tādēļ runā daudz laikmetīgākā mūzikas valodā. Viņš mīl bieži mainīt ritmus, viņa harmonijas ir tuvākas mūslaiku cilvēka ausij, un viņš mīl saskaldīt atsevišķās daļas vēl sīkākās daļiņās, tā radot dažādus iespaidus. Sonātas vidējā daļa Andante cantabile ir ļoti melodiska, bet pēdējā, Allegro giocoso, pilna dzīves prieka un humora. Lai šādu kompozīciju sniegtu klausītājiem, vajadzīgs liels darbs un pamatīga iedziļināšanās kompozīcijas uzbūvē un raksturā. Jaunā māksliniece to bija darījusi, par to liecināja viņas priekšnesums, pašas izdomāts un izveidots.

Ir patīkami redzēt, cik lielus panākumus var gūt, savu talantu neatlaidīgi kopjot. Protams, līdz mākslinieciska pilnbrieduma sasniegšanai paiet garī gadi, varbūt pat visa dzīve. Brigita Ritmane ir uz ceļa, kas uz šo pilnību ved.

Brigita Ritmane jau kopš agras jaunības saaugusi ar skatuvi, piedalīdamās teātra izrādēs, baletā un korī. Tur tad arī atšķīstījusies jaunās pianistes nevainojamā skatuviskā stāja, kuŗa ir labs papildinājums mākslinieciskajam priekšnesumam.

Apmeklētājiem bija pilna lielā kolledžas auditorija, to vidū gandrīz visa Portlandes latviešu kolonija. Aplausi bija ilgi pēc katras programmas daļas, un koncertantei nācās atgriezties skatuvē daudzas reizes pateicības reveransam. Nu tikai nepagurt!

Juris Krīgens

Rotas koris Konektikutā 15 gaddu darbības jubilejas koncertā Mančestrā; diriģē Valdis Aldiņš (skat. rakstu iepriekšējā numurā). Foto: M. Viķelis

Biruta Senkēviča

GANOS

Viņš ir liels kārumnieks,
šis siklapotais pavasaris.
Agros, jaukākos saules smieklus
Viņš saķer lipīgās bērzlapās.
Man paliek pāri tik spožums
Un saltums mirgošā rasā.
Kad saule tomēr atmaigst,
Viņš mani velk savā zāles samtā
Pie vēsās un mierinošās zemes,
Vadādams man pāri sapņus
Kur skaistām rāmām aitiņām
Ar baltām, vieglāku viļņu . . .
Bet ir vēl lielāki kārumnieki.
Kamēr ar vienu cīņos,
Citi rudzu zelmeni garšo;
Kamēr rudzu zelmeni sargu,
Pirmais klāt uz silta vēja pūsmām,
Un visi viņi ir saulaini balti —
Ņiprie nerātnie jēri
Un blēdīgais bezgodis — miegs.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Daugavas Vanagu Mēnešraksts" Nr. 2 (118), marta un aprīļa burtnīca, DV centrālās valdes izdevums Latvijas brīvībai un labākai nākotnei. atb. redaktors V. Hazners, 80 lpp.

„Sporta Apskats" Nr. 204/354, mēnešraksts latviešu sportistiem svešumā, marta un aprīļa burtnīca, Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē izdevums, 16 lpp.

Ūdens čaļu mūzikas varā

RIETUMVĀCIJAS ORĶESTRA CAPPELLA COLONIENSIS KONCERTS ŅUJORKĀ

Starptautiski plaši pazīstamais Rietumvācijas reprezentācijas orķestris Cappella Coloniensis diriģenta Ferdinanda Leitnera vadībā sniedza trīs vērtīgus un īpatus koncertus Carnegi lielajā koncertzālē Ņujorkā. Programmā bija vienīgi baroka laikmeta mūzika. Šai slavenajā orķestrī spēlē 39 labākie vācu un citu Eiropas tautu mākslinieki, kaut oficiāli tas ir Ķelnes radiofona orķestris. Visas pūtēju grupas spēlē uz senlaicīgiem, baroka laikmeta instrumentiem, kuŗi skan ļoti savdabīgi; arī čembals ir orķestrī, kas koncertturnejās apceļojis pasaules lielākās pilsētas. Orķestra sastāvā ir arī divi latviešu mūziķi: plaši pazīstamais čellinieks — koncertmeistars prof. Atis Teichmanis un trompetists Ingus Šmits.

Man bija izdevība noklausīties vienu no Capella Coloniensis koncertiem. Jāsaka, ka graciozā, sirsnīgā, melodiski vienkāršā un reizē majestātiskā mūzika valdzināja visus klausītājus, tā ka pēc koncerta aplausi un pat sajūsmas saucieni ilgi neapklusa. Klausītāji pat „izkaŗoja" piedevas, kas reti gadās šī orķestra koncertos.

Programmā bija uzņemti baroka laikmeta ievērojamāko komponistu darbi. Kā pirmo dzirdējām Telemana „Concerto D-mažorā", kas gan rakstīts lielā Hendeļa ietekmē. Klausītājus sevišķi sajūsmināja populārā Hendeļa „„Svīta 10 daļās" (Ūdens čalas). Šis darbs guvis „ūdens mūzikas" apzīmējumu tādēļ, ka Hendels, būdams angļu galma mūzikas direktors, to sarakstījis īpašam gadījumam: galminieku ekskursijas iepriecināšanai kuģojumā pa Temzu. Orķestris bija novietots uz speciāla kuģa blakus galminieku kuģim, lai tie labāk varētu mūziku dzirdēt. Šo jauko kompoziciju spēlēja trīs stundas no vietas un vairākas reizes atkārtoja. Svītas 10 daļās varēja pārliecināties par diriģenta F. Leitnera fascinējošo varu pār orķestri. Kā burvis viņš izvilināja tik poētiski apgarotus un kantilēnas pilnus piano kā stīdzinieku, tā pūtēju grupās, ka likās —klausītāji atrastos paradīzes dārzā. Vareni un aizraujoši bija arī lielie kāpinājumi drāmatiskajās vietās un majestātiskais forte. Tā kā Hendels ļoti mīlēja oboju un citus pūšamos instrumentus, tiem šai svītā arī rakstīti vairāki jauki solo. Kaut orķestrī tikai 39 mūziķi, tas skan kā milzu orķestris pateicoties saliedētam skanīgumam.

Reti dzirdēta K. Stemica (18. gadsimtā) sarakstītais darbs „Concertante" vijolei un violai orķestra pavadījumā, kuŗu harmoniskā saspēlē un izjustā izpildījumā sniedza abi Capella Coloniensis koncertmeistari U. Grolings (vijole) un U. Kochs (viola). Koncertu Vācijas viesi pabeidza ar Haidna „Simfoniju Nr. 47".

Lieli nopelni pie šī īpatā orķestra izveidošanās un mākslinieciskajiem panākumiem ir diriģentam F. Leitneram, kas pēdējos gados visu savu enerģiju un māku veltījis orķestra snieguma pacelšanai uz ļoti augsta mākslinieciskā līmeņa. Pārsteidz orķestra viengabalainība, harmoniskā visu instrumentu saliedēšana lielā skanīgā vienībā ar reti tīru intonāciju un ritma precizitāti. Ne velti F. Leitners mūzikas pasaulē ir izcila personība ar lielu vispusību un viens no iecienītākajiem diriģentiem Eiropā ar plašu pieredzi ne tikai simfoniskās mūzikas laukā vien. Viņš ir arī labs pianists un pavadījis daudz slavenību, vadījis Hamburgas un Minchenes operas, ar vācu operu viesojies slavenajā Colon operā Buenosairesā, kā arī vadījis mūzikas festivālus Vācijā un Anglijā. F. Leitners arī komponē.

Jānožēlo, ka informācijas trūkuma dēļ tikai nedaudzi latvieši noklausījās Capella Coloniensis burvīgos koncertus, kuŗi katram klausītājam sniedza neaizmirstamu baudu.

A. Cenne

„Rīgas maize" Sidnejā

Mūsu laikraksta 3. februāra numurā ziņojām par DV Sidnejas nodaļas izsludināto jaunatnes lugu sacensības rezultātiem un 22. februāra numurā pārņēmām no „Austrālijas Latvieša" K. Freimaņa sacensībai iesūtīto lugu novērtējumu. Ar pirmo godalgu apbalvoto lugu — Ainas Siksnas „Rīgas maizi" 20 aprīlī izrādīja Sidnejas latviešu teātris. Par to mūsu līdzstrādnieks Ed. Šmugajs raksta:

Jāatzīmē, ka šīs lugas izrāde bija pulcinājusi pilnu zāli apmeklētāju. Tātad, sabiedrībai ir interese skatīties mūsu rakstnieku jaundarbus. Kaut luga ir autores pirmais darbs, kādēļ zināmi trūkumi tikpat kā nenovēršami, un kaut galveno lomu spēlēja pavisam jauns un nepiedzīvojis tēlotājs (Arno Eglītis), izrāde publikai patika, un pēc tās no vairākiem bija dzirdamas labas atsauksmes. Lai lieta būtu arī „oficiāli" droša, palasīsim, ko pr šo lugu un izrādi saka Sidnejas latviešu kritiķis K. Freimanis.

„Mūsu dvēseles iekšējo cīņu var parādīt ar runāto vārdu vien. Tāpat kā mācītājs sprediķī un dzejnieks pantā, to mēģinājuši darīt arī daļa drāmatiķu. Viņi atmetuši iesakņojušos domu, kā teātris domāts vairāk acīm nekā ausīm. Tāpat kā mācītājus un dzejniekus, viņus neinteresē nedz ārējā darbība un saistošā fābula, nedz atjautīgi dialogi un raksturu īpatības, bet tikai dvēseles vibrācijas, tvertas vārdos, un lugas vispārējais iespaids uz klausītāju.

Ainas Siksnas „Rīgas maize" pieder pie šīm lugām. Tās dinamika izaug no inteliģenta latvieša jaunieša dabīgās dziņas spriest pašam par mūsu trimdas stāvokli. Pirmajā cēlienā autore mums rāda nepareizo atbildi: ārišķīgumu un praktiskumu, korporācijas un pīrāgus ar vīnu. Tautiskumu izteic dzintara aproču pogas. Un zem tā visa kā ērģeļpunkts skan smeldze.

Otrā cēlienā autore parok dziļāk un parāda, kādēļ tā noticis. Šim nolūkam viņai pat bija jāatrod vārdi modernu psicholoģijas jēdzienu apzīmēšanai. Tas, ko redzējām pirmajā cēlienā, bija nevarības sekas. Pasīvais trimdas latvietis iedarbinājis savus personības aizstāvēšanas mechanismus: pielaikojies, samierinājies, aizmirsis, pats sev iestāstījis, ka tā jādzīvo. Pret

(Nobeigums 5 lpp.)

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(11. turpinājums)

— Nerunāsim par to . . . — Ilga teica, skumji pasmaidot. — Ar manu roku . . . Ko es varēju lielu? Tāpat tikai samētāju . . .

Rudīte Ilgas izteicienu dzirdēja. Viņai acis pieskrēja asarām, un viņa aizvirzījās nostāk. Tad viņa ievēroja, ka Kalnupu Lija arī stāvēja viena, un devās pie tās. Lija Rudītes acīs miklumu pamanīja tūlīt.

— Par ko tu raudāji?

— Tāpat . . .

— Tāpat neviens neraud. Raud vai nu aiz sāpēm, bēdām, dusmām vai prieka. Kas šoreiz?

— Dusmas.

— Par ko?

— Māte viņai visu sakārtoja, un tagad viņa saka: samētāts! Un ja vēl tur kas bijis, ko mētāt! Es gribētu redzēt, kas notiks, ja kāds tiešām sāks prasīt vēl. Viņai ledusskapī nav vairāk kā vienai reizei priekš kaķa. Tāpēc jau uz galda tik daudz bļodu ar maizi un četri torņi ar tukšajiem šķīvjiem.

— Gribi viņai atriebties? — Lijas acīs bija viltība.

— Viņai nav iespējams atriebties, — Rudīte bezcerīgi nopūtās. — Viņa vienmēr tiek gludi cauri. Tā tas vienmēr bijis, jau no skolas laikiem, kā māte saka.

— Šoreiz nebūs. Nāc, iesim vēl pēc ēdamā.

— Nevar. Māte teica, lai neēdot. Lai pataupoties svešākajiem viesiem. Mēs varēsim paēst mājās.

— Redzi, tāpēc viņa tiek vienmēr gludi cauri, ka kāds cits par viņu aizrunā. Šoreiz tavu māti neklausīsim Noēdīsim viņai tīru galdu, un gan kāds atradīsies, kas arī prasīs vēl.

Mazliet vilcinādamās, Rudīte beidzot sekoja Lijai. Pie galda stāvēja un par tukšajiem traukiem brīnījās Kārlis.

— Well . . . — Kārlis viegli šūpojās. — Te taču tik tukšs, kā balles zālē pirms sākuma!

— Neesi tik izlepis, — Lija atteica. — Redzi, tur vēl ir zutis, te desa un tur kartupeļu salāti. Un sasmalcināti svaigie kāposti un burkāni. Ēd! Un maize arī vēl ir.

Runājot viņa krāva atlikumā pašas šķīvī un acīm un kustībām mudināja Rudīti sekot tās priekšzīmei. Kārlis skatījās meiteņu izdarībās un, redzot pēdējo gaļas šķēlīti pārvietojamies Lijas šķīvī, steigšus pakampa pāris riku baltmaizes, atlikušās trīs tomātu ripiņas un pilnu karoti kartupeļu. Uz galda palika tukši trauki un pāris vientuļu maizes šķēļu.

— Tantiņ! — Kārlis, dzīvojamā istabā atgriezies, skaļā balsī sauca. — Vairāk nevienam nesoli. Lejā vairs nekā nav.

Istabā uz mirkli iestājās klusums, tad viesi sāka skaļi smieties. Kārlis bija pateicis labu joku. Nevienam, izņemot mājiniekus, Birņus un Leides, nebija šaubu, ka mājasmāte tūdaļ dosies uz virtuvi pēc jaunām bļodām. Tā notika visur citur, tā būs arī tagad. Izsmējušies, viesi atsāka sarunas.

Bet Ilga nekur negājā. Viņas acis meta zibeņus, viņa bija nikna kā padebess augustā, bet no telpas ārā negāja. Grieze izstaigāja pagrabu, redzēja, ka Kārlim taisnība, iegāja virtuvē un tukšām rokām iznāca atkal ārā. Brīdi pagrozījies, viņš piegāja pie Kārļa un pasauca to sāņus.

— Ē . . . hm. . . Kārli. . . . Lieta tāda, ka Ilga. . . . ka mēs nebijām pareizi kalkulējuši viesu ēstgribu. . . Vai tu nebūtu tik laipns. . . Es kā mājastēvs pašreiz nevaru viesus atstāt vienus. . . . Vai tu nevarētu aizbraukt līdz kādam veikalam . . . Rosenhauers ir vaļā dienu un nakti. . . un atvest kaut ko ēdamu? Dažas mārciņas uzgriežamo. . . . un ko nu pats redzi. . . . konservus. . zivis . . .

— Okē, — Kārlis nolika šķīvi sāņus. — Dod tik naudu.

— Naudu. . . Bankas tagad slēgtas, bet man mājās vairs skaidras nav. . . . Vai tev nav skaidra nauda līdz? Es tev atdošu. . . . ē. . . . pirmdien.

— To var, — Kārlis atteica. — Ēj, meitenes! Nāk līdz! Jābrauc dabūt some food! Te vairs nav.

Runājot Kārlis pat nedomāja balsi klusināt. Viņa paziņojumu dzirdēja visi, un Ilga sevī apņēmās Kārli uz Grenetu vairs neaicināt.

Jaunieši atgriezās pēc nepilnas pusstundas. Kaut Grieze izskrēja pretī un mēģināja Kārli ar uzgriežamo saini novirzīt uz virtuves durvīm, tas nepielaidās, bet, lielo papes kārbu uz vēdera uzlicis, izlāčoja cauri viesistabai un pirkumu novietoja uz galda, kur daži viesi bija atstājuši tukšos šķīvjus.

— Tā! — Kārlis, it kā sviedrus slaukot, pārvilka ar pirkstu pierei. — Te nu būs. Pagrabā nemaz nenesīs. Tantiņ, nāc krāmē ārā. Bet patiesībā te nav daudz ko jaukties. Katrs ņem pa gabalam, un visi būs laimīgi. Sanāk, sanāk pie svaigas gaļas!

Pāris viesu smiedamies paklausīja Kārļa aicinājumam, citi izlikās nedzirdam. Ap galdu sacēlās kņada. Ilga uzrunāja Moniku:

— Monīt, vai tu nepalīdzēsi? Ka viņš visu nesajauc. . . .

Bet Monika pašreiz bija aizņemta; pie viņas bija piegājusi Rudīte un satraukta kaut ko stāstīja. Monika bija uzlikusi meitenei roku uz pleca un mierināja. Lija stāvēja blakus. Viņai piere bija saraukta nopietnās rievās.

— Rudītei taisnība, — Lija teica. — Kārlis brauca neprātīgi.

— Neprātīgi?! — Rudīte pārtrauca šņukstēt un pagriezās pret Liju. — This was the understatement of the year! Viņš brauca kā prātu zaudējis! Satiksmes noteikumi viņam vispār neskaitījās! Pa labi, pa kreisi, visiem garām, cauri sarkanām ugunīm, vienā vietā gabalu pa ietvi, vienmēr ātrāk un trakāk. Un jo es lūdzos, jo viņš tīšām! Viņš pats zinot, ko darot. Viņam vēl nekad nekas neesot noticis.

— Kāpēc nekāpi ārā? — Monika jautāja.

— Kad? Turp braucot, viņš bija okē. Trakot viņš sāka ceļā uz mājām. Un tad viņš vairs nekur neapstājās.

(Turpinājums sekos)

Noticis tas, ko neviens necerēja

(Pārnesums no 1. lpp.)

tu vēršama uz faktu, ka aizliegts Latvijā iesūtīt pat bībeles. Šai sakarā archibīskaps A. Lūsis ziņoja, ka saņēmis aicinājumu piedalīties Pasaules baznīcas padomes kongresā Upsalā un ir ar mieru to darīt, ja Baznīcas virsvaldes locekļi to atzīst par vēlamu un atvēlēs līdzekļus braucienam.

Par draudžu darbību Austrālijā ziņoja prāv. A. Grosbachs. — Sākumā latviešu draudzes jutušās it kā pamestas, radās pat zināma, grūti ierobežojama patvaļa, bet tagad sakari ar Latvijas ev.-lut. baznīcu atjaunoti. No Austrālijas latviešu mācītājiem 20 jau iekļāvušies Latvijas ev.-lut. baznīcā, bet 2 vēl nav saistījušies. Tāpat mūsu baznīcā jau iekļāvušās 17 draudzes, bet viena vēl palikusi ārpusē. No minētajām 17 draudzēm 13 Latvijas baznīcā iekļāvušās cieši, bet 4 vēl pastāv zināmas komplikācijas. Attiecinot šos skaitļus uz draudžu locekļiem, varētu teikt, ka apm. 10.000 dvēseļu ir drošas un uzticīgas Latvijas ev.-lut. baznīcai, bet ap 650, klātnākot ārpus latviešu baznīcas palikušās draudzes 70 dvēselēm, vēl nav pilnīgi nodrošinātas. Gan piebilstams, ka minētajās 4 vēl „nedrošajās" draudzēs tikai mācītāji un daži vadošie darbinieki informēti par īsto stāvokli attieksmē uz iesaistīšanos latviešu baznīcā un citiem jautājumiem, kas ar to sakarā.

Īsti svētīgs izrādījies archibīskapa A. Lūša Austrālijas apciemojums pagājušajā gadā, jo tas radījis patīkamu spraigumu latviešu draudžu darbā. Arī archibīskapa mudinājums sasparoties un domāt par pašu baznīcām nav izskanējis veltīgi: Sidnejā dievnams jau ceļas. Adelaidē gatavojas baznīcas pamatu likšanai un arī Melburnā jau rūpīgi apsvērta doma par savu dievnamu, principā atzīstot šo vajadzību; izplānota pat jau nepieciešamo līdzekļu vākšana. Austrālijā jaunatne labāk saglabājas latviska nekā citās zemēs, kas, liekas, izskaidrojams ar austrāliešu sākotnējo nelabvēlību pret latviešu ieceļotājiem. Tas radīja pretestības garu un nelabvēlīgu vidi asimilācijai. Jaukto laulību skaits tomēr arvien vairāk aug arī Austrālijā.

Prāv. J. Teriņš ziņoja, ka Zviedrijā latviešu mācītāju skaits ir mazs. Vispār, latvieši atrodas īpatā situācijā, jo Zviedrijā pastāv valsts baznīca, kurai arī katram latvietim automatiski jāmaksā noteikta nodeva. Izceļams tomēr fakts, ka Zviedrijas tautieši vieni no pirmajiem izveidoja savu nacionālās baznīcas dzīvi. Pastāv 12 latviešu draudzes ar vairāk nekā 2000 dvēselēm kopā, katrā lielākajā pilsētā pa draudzei, izņemot Göteborgu, kur darbojas divas. Mācītāju skaita pieaugums ir neliels, arī baznīcas financiālais stāvoklis nav sevišķi spožs. Sākumā tomēr bija iespējams palīdzēt dzimtenes baznīcai, jo šai vajadzībai no Zviedrijas baznīcas saņēma 5000 kronu atbalstu, bet nelabvēļu pretrīcības rezultātā šis atbalsts tagad zaudēts.

Plenārsēdes pirmās dienas ziņojumu atreferējumu turpināsim mūsu laikraksta nākošajā numurā.

Vtr.

KUR PALIKA NESAŅEMTĀS VĒSTULES

Jau ilgāku laiku Toronto Sanisaides rajona iedzīvotāji cieta no nekārtībām pasta piegādē un visai bieži gaidītās vēstules nesaņēma. Šādā veidā cietušo vidū bija arī Latviešu preses biedrības Kanadas kopas pr-ce Biruta Senkēviča un pie viņas dzīvojošā mākslinieece Maija Vilciņa, kurai māte, rakstot vēstules, palaikam mēdza pielikt klāt arī pa naudas zīmei. Tāpat B. Senkēvičai adresētajām vēstulēm it bieži bija pievienoti gan naudas pārvedumi, gan atsevišķas banknotes. Vēstuļu pazušanas gadījumi atkārtojās arvien biežāk, tādēļ B. Senkēviča iesniedza sūdzību vietējā pastā.

Tagad, kā lasāms arī Toronto laikrakstos, vēstuļu pazušanas iemeslu pasts samērā ātri un veikli noskaidrojis, nosūtot kontrolei dažas „vilinājuma" vēstules ar naudas zīmēm, kuru sērijas numuri atzīmēti. Attiecīgajā dienā rajona pastnieku, 29 gadus veco B. Makkabinu pēc vēstuļu iznēsāšanas mājā sagaidīja policijas un pasta ierēdņi. Pārbaudot viņa naudas maku, tajā atrada atzīmētās naudas zīmes, kas bija pietiekams pierādījums, lai tiesā negodīgo pastnieku sodītu ar 6 mēnešiem cietumā.

Konkrēti zināms, ka pazudušas vismaz 15 B. Senkēvičai un M. Vilciņai adresētās vēstules, to vidū arī daži organizāciju ielūgumi un parastā sarakste. Parastās vēstules, liekas, negodīgais pastnieks pēc atvēršanas iznīcinājis, piesavinoties vienīgi naudu. Iespējams, ka zudumā gājušo vēstuļu skaits ir vēl lielāks, tāpat cietušo skaits, kas, varbūt, pat nezina par nesaņemtajiem pasta sūtījumiem.

Šis gadījums ir brīdinājums būt uzmanīgiem ar līdzīgiem pasta sūtījumiem resp. naudas ievietošanu aploksnēs, kaut līdz šim visai bieži arī darījuši savā sabiedriskajā dzīvē — gan līdzekļu vākšanas akcijā, gan organizāciju maksājumus kārtojot, bieži arī rakstveida vēlēšanās. Iespējams, ka ap vēstuļu zušanas laiku notiekošās LPB Kanadas kopas valdes vēlēšanas, kuras arī notika rakstveidā, bija pamudinājums zagļiem nekavējoties pastniekam „pārbaudīt" vēstuļu saturu. Jau agrāk policija un pasts brīdinājis iedzīvotājus vakaros nemest ielās novietotajās pastkastītēs vēstules ar čekiem, vai citā līdzīga veida naudas pārvedumiem, jo ir zagļi, kuri specializējušies ar šādu sūtījumu pievilšanu iegūt banku kontu numurus, lai, viltojot parakstus, tos izmantotu savos krāpšanas pasākumos.

R. N.

Toronto DV nodaļas rīkotajā ballē „Kādreiz maijā" par karalieni izraudzīja Rutu Šteinbergu (pa labi), bet par viņas pirmo galma dāmu — Intu Vasariņu, abas no Sv. Katrīnām.
Foto: Edg. Dzenis

DV Toronto nodaļas tradicionālā ballē „Kādreiz maijā" 11. maijā DV namā ieradās ap 120 ballinieku, mazāk nekā iepriekšējos gados, toties vēl nepieredzēti liels bija jauniešu skaits. Par deju mūziku gādāja A. Virbuļa kapella. Viešņas no Sv. Katrīnām — meiteņu kvintets Dzimtāle (Vija France, Ruta Šternberga, Jāna Konrade, Daina Vasariņa un Inta Vasariņa) dziedāja tautas dziesmas ģitaru pavadījumā. Pēdējo dziesmu — „Seši mazi bundzinieki" dziedāja līdz visi ballinieki. Piezīmējams, ka visas kvinteta dalībnieces ir vidusskolnieču gados un Sv. Katrīnu vanadžu kopas piederīgās. Kanadas vanadžu priekšniece pr-ce M. Jonāne viņas par sniegumu apbalvoja ar ziediem. Balles degpunktā bija Maijas karalienes izraudzīšana, uz šo godu kandidējot 9 daiļavām. (Žūrijas komisija (V. Priedītis, A. Briedis, E. Zablockis, J. Koškins, O. Kļavenieks) karalienes godu piešķīra Dzimtāles kvinteta dalībniecei Rutai Šternbergai, par viņas pirmo „galma dāmu" izraugot otru kvinteta dziedātāju Intu Vasariņu, bet par otru „galma dāmu" — žēlsirdīgo māsu Lidiju Rudāni no Toronto. Karalienei goda lenti aplika DV Toronto nodaļas pr-dis I. Zamlovskis, bet kroni uzlika iepriekšējā gada karaliene Laima Burģele. Toronto vanadžu kopas pr-ce R. Zamlovska izraudzītās trīs daiļavas apveltīja ar ziedu rotu. DV Toronto nodaļas rīkotajā izlozē par labu DV namam, laimestu vilkšanu pārraugot I. Zamlovskim, numurus vilka „galma dāma" L. Rudāne. Laivu rūpnieka R. Kadiķa dāvinātā laiva (loze Nr. 606) aizceļoja uz Hamiltonu, gleznotāja A. Brūvera glezna (Nr. 1772) — uz Sadberiju, bet A. Šteina glezna (Nr. 921) — uz Londonu. Atsevišķu balles loteriju bija noorganizējušas arī Toronto vanadzes. Sarīkojumu vadīja nodaļas kultūras daļas vadītājs O. Zvirgzdgrauds.

R. N.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

⊙ Latviešu ev.lut. Kristus draudzes koris diriģentes Almas Skudras—Kārkliņas vadībā 28. aprīļa garīgajā koncertā sniedza latviešu un cittautiešu komponistu 17 dziesmu, bet J. S. Bacha „Prelūdi un fūgu" kā ērģeļu solo izpildīja Māra Ezerkalne. Bez draudzes koŗa dziedāja arī meiteņu ansamblis Dzintars un solisti Dace Kārkliņa un Andis Cers. Pēc koncerta notika draudzes vakars, kuŗa ievadījumā 6 dziesmas nodziedāja tagad jau plaši pazīstamais un iecienītais meiteņu kvintets Rota (Dace Kārkliņa, Māra Ezerkalne, Daina Trinīte, Ilze Intenberga, Vija Darkēvica un Skaidrīte Darkēvica), izpelnoties ziedus. Klātesošais Dainas koŗa pr-ks Alfreds Purvs, kas bija ieradies no Toronto, lūdza kvintetu vēl nodziedāt „Nāk rudentiņš", ko Rotas meitenes arī darīja. Meiteņu ansamblis Dzintars savukārt iepriecināja ar 5 dziesmām, solo daļas dziedot Brigitai Grāvītei un Dzintrai Treimanei. Bez viņām ansamblī vēl dzied Ināra Štrausa, Māra Alksne, Sarmīte Bulte, Valda Andersone, Ruta Ezerkalne, Līga Putniņa, Zeltīte Šuškova, Laima Cera un Ruta Kalupniece. Priekšnesumus ar divām dziesmām pabeidza zēnu sekstets — Dāvis Lapiņš, Andris Lagzdiņš, Jānis Grīnvalds, Uldis Tore, Jānis Bleks, Andis Puriņš un Guntis Treimanis. Sakarā ar draudzes koŗa 4. gadskārtējo koncertu koŗa dalībnieki un dziesmotā jaunatne pateicās savai diriģentei Almai Skudrai—Kārkliņai ar ziediem par pieliktajām pūlēm un veikto lielo darbu.

BŠK

KIČENERA

⊙ DV Kičeneras - Voterlū nodaļas gadasvētku sarīkojums 1. jūnijā būs apvienots ar gadskārtējo „Ceriņu balli" un ziedu karalienes izraudzīšanu. Bez sarīkojuma oficiālās daļas paredzēts arī koncerts ar solistes Ērikas Beitānes, komponista J. Norviļa un Sv. Katrīnu vanadžu ansambļa Senatne piedalīšanos. Programmas jautrajā daļā piedalīsies Krišs Ķepals ar feļetoniem ventiņu mēlē. Sarīkojums notiks Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespelleras pie Voterlū - Vellingtonas lidlauka.

R. N.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

⊙ Kurzemes cietokšņa atceres un Ģimenes dienas sarīkojumu 4. maijā Dandalkā kopīgi bija rīkojušas DV Druvas nodaļa un Latviešu lauksaimniecības biedrība. Sarīkojumam piemērotu referātu lasīja Ž. Bukovskis, kuŗu noklausījās ap 30 apmeklētāju. Priekšnesumu daļā ar dziesmām un deklamācijām piedalījās jaunietes Māra Eglīte, Ilze Eglīte un Rasma Plūduma. Priekšnesumu daļā ietilpa arī kopīgi dziedātas tautas dziesmas A. Bukovskas klavierpavadījumā. Sarīkojuma saviesīgajā daļā, kuŗa notika groziņu vakara veidā, klātesošie sumināja Liliju Geisleri dzimšanas dienā. Apmeklētājiem un programmas izpildītājiem pateicās DV Druvas nodaļas pr-dis A. Kalniņš.

R. N.

Maza, bet izdevīga spēlīte mūsu lasītājiem

AR PIEDALĪŠANOS TAJĀ UN MAZLIET VEIKSMES VAR LAIMĒT MŪSU LAIKRAKSTA ABONEMENTUS

Mūsu laikraksta 27. aprīļa numurā ziņojām par gadskārtējo Preses karalienes (Miss By-Line) izraudzīšanu Kanadas nacionālās preses nedēļas ietvaros. Šogad pirmo reizi daiļavu konkursā piedalījās „Miss Latvija Amerikā" — mūsu laikraksta pārstāve Rudīte Gulbe, paveicot arī savu daļiņu Latvijas vārda popularizēšanā, jo daudzi interesējās par mūsu tēvzemes nosaukuma rakstību un citiem jautājumiem, pie kuŗiem pakavēsimies mazliet vēlāk, sniedzot pāris interviju ar mūsu 19 gadu veco Rudīti.

Daiļavu konkursa iznākums mūsu laikrakstā jau publicēts — Rudītei nelaimējās iekļūt starp pirmajām trim, kuŗas saņēma naudas balvas. Tomēr tas nav ne skumji, ne sevišķi nozīmīgi, jo, līdzīgi olimpiskajām spēlēm, pats galvenais ir piedalīšanās un laikraksta reprezentēšana, reizē arī Latvijas vārda popularizēšana plašā sarīkojumā, kuŗā pārstāvēti visi nozīmīgākie Kanadas laikraksti un citi izdevumi, kā arī televīzijas un radio raidītāji. Rudīte priecājās par šo iespēju piedalīties konkursā un reprezentēt mūsu laikrakstu, un arī mūsu redakcija priecājās, ka viņa to paveica godam.

Tādēļ gribam sagādāt mazu prieku arī mūsu lasītājiem, aicinot piedalīties mazā spēlītē, kuŗā iespējams laimēt „Latvija Amerikā" abonementus, proti: lūdzam mūsu lasītājus piedalīties, gan neoficiālā, Preses karalienes izraudzīšanā. Sniedzam še 18 daiļavu uzņēmumus, kuŗas bija mūsu Rudītes „pretinieces" 19. marta konkursā. Par nožēlošanu, nevaram uzņēmumā parādīt viņas 19. konkurenti — baltkrievu „Byelorussian Voice" pārstāvi Lidiju Monastirsku, jo mūsu rīcībā nav viņas uzņēmuma. Lūdzot lasītājus izdarīt par uzņēmumos redzamajām 18 daiļavām nobalsošanu, šai sacensībā apzināti neiekļaujam mūsu laikraksta pārstāvi Rudīti Gulbi, lai, iespējams, lasītāji nevadītos no patriotiskām jūtām un nacionāla lepnuma, balsojot par savu tautieti. Mūsu redakciju interesē lasītāju „neviltotie" ieskati.

Īsi sakot, aicinām lasītājus no 18 redzamajām jaunajām dāmām izvēlēties 3 skaistākās un viņu vārdus — vietu secības kārtībā — iesūtīt mūsu redakcijai, piemēram: 1. Penny Dunlop, 2. Roslyn Johnson, 3. Sabina Pisani. Katrai 1. vietas ieguvējai dosim 3 punktus, 2. vietai — 2, bet 3. vietai — 1 punktu. Sasummējot katras konkurentes iegūtos punktus, būsim noskaidrojuši mūsu lasītāju ievēlētās 3 daiļavas. Visiem nobalsojuma iesūtītājiem — šīs sacensības dalībniekiem, kuŗu izvēle (pareizā visu trīs vietu secībā) atbildīs balsotāju koprezultātam piešķirsim „Latvija Amerikā" pusgada abonementu, sacensības iznākumu un laimētāju vārdus, saprotams, publicējot laikrakstā. Vēl viens lūgums: nobalsošanā aicinām nevadīties no rezultāta, kuŗu deva oficiālā daiļavu „izvērtēšana" Preses karalienes vēlēšanās, bet vienīgi no personīgās gaumes un ieskatiem. Kanadas preses nedēļā izdarītajai oficiālajai 3 daiļavu izvēlei mūsu sacensībā nepiekrīt nekāda nozīme.

Balsojumus lūdzam iesūtīt vēlākais līdz 31. maijam (pasta zīmogs), adresējot vēstuli: „Latvija Amerikā" (sacensība), 125 Broadview Ave, Toronto 8, Ont., Canada. Lūdzam lasītājus nepiemirst uzdot priekšvārdu, uzvārdu un adresi.

LA redakcija

Moira Flynn CBC — Ofelia Quiaoit CPA — Alina Bugajski Polish Voice — Penny Dunlop Canadian News Facts

Miriam Cekuta Slovenian Press — Wanda Szostak Polish Alliance — Lesia Dmytriw Ukrainian Press — Mary Muscat Hydro — Kathy Warner Globe and Mail — Marlene Corbett Compensator — Elizabeth Nimrichter Toronto Star

Ann Monro Aeronaves — Marilyn Koski The Telegram — Lis Marquardsen Danish Press — Sabina Pisani Corriere Canadese — Margery Nevin Air Canada — Roslyn Johnson Lands and Forests — Sally Atkins CFRB

TORONTO ZIŅAS

⊙ Baltijas tautu federācijas Kanadā ārkārtas sapulci 8. maijā vadīja prezidija pr-dis T. Kronbergs, piedaloties ap 20 visu trīs tautību delegāciju locekļiem, kā arī pārstāvēm no Baltijas sieviešu padomes Kanadā pr-des L. Krastas vadībā. Sapulces galvenais pārrunu temats bija pašreiz pastiprinātā un plānveidīgā tautu pārkrievināšana Baltijas valstīs. Plašu referātu par pašreizējiem apstākļiem Lietuvā un vispār Baltijas valstīs sniedza kāda kanadiete, kuŗai bijusi izdevība tās apmeklēt. Pēc referāta bija jautājumi un debates. Pārkrievināšanas jautājumus plašāk pārrunās BTFK rīkotajā Baltiešu nedēļā (laikā no 8. — 16. jūnijam Toronto), kad tiksies visu trīs tautību organizāciju vadītāji un politiskie darbinieki. Federācija jau sgatavojusi informātīvu publikāciju „Baltic States" sakarā ar Baltijas valstu dibināšanas 50. gadskārtu.

⊙ Sv. Andreja draudzē māc. A. Čops kristījis Lindu Marutu Kronbergu, Tālivalža un Vēras meitiņu.

⊙ Ainas Zemdegas klavierskolas audzēkņu vakarā 11. maijā Sv. Andreja baznīcas telpās piedalījās 34 audzēkņi dažādās gatavības pakāpēs, spēlējot gan solo, gan arī duetus. Priekšnesumu daļai sekoja audzēkņu vecāku rīkotais tējas vakars, kuŗā skolas vadītāja dzirdēja ne tikai vecāku pateicības vārdus, bet saņēma arī veltes un ziedus. Ar šo sezonu studija izbeidz darbību pilsētas centrā, nākošajā rudenī to atjaunojot rietumu daļā — Islingtonā.

⊙ Sakarā ar Sv. Andreja draudzes svētdienas skolas mācību gada nobeigumu un Ģimenes dienu Sv. Andreja baznīcā 12. maijā notika īpašs dievkalpojums, kuŗu ar dziesmām kuplināja Montrealas vīru koris Junda diriģenta D. Vītola vadībā. Arī svētdienas skolas audzēkņi skolotājas E. Ķivles vadībā dziedāja divas dziesmas. Dievkalpojumā, kuŗu vadīja māc. A. Čops, baznīcēni ar lielu interesi noklausījās viesa — prāv. A. Ernstsona teikto sprediķi. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu zālē atzīmēja Ģimenes dienu un skolas mācību gada nobeigumu. Bērni ar rozēm rokās bija novietojušies uz skatuves, lai pēc ievadījuma deklamācijas un kopīgas dziesmas ar ziediem apsveiktu savus vecākus. Māc. A. Čops teica uzrunu, pēc tam kopīgi ar svētdienas skolas vadītāju A. Ceberi izsniedza liecības. Skolas saimniecības pārzinis E. Melli ar ziediem savukārt apveltīja skolotājus. Jo bagātīga bija bērnu priekšnesumu programma, mijoties deklamācijām ar dziesmām un klavierspēli. Priekšnesumi beidzās ar bērnu kopīgi dziedāto „Mīlestību devis Tu". Svētdienas skolu šai mācību gadā apmeklēja ap 70 bērnu; par skolotājiem bez pārzines A. Ceberes darbojās prāv. B. Fedders, V. Melli, E. Ķivle, B. Kūla un V. Brūniņa.

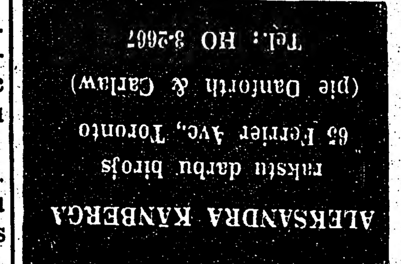

ALEKSANDRA KANBERGA
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
5% par noguldījumiem
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vak.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

„Rīgas maize" Sid…

(Pārnesums no 3. lpp.)

to vēršas jaunieša protests. Lugas varonis Gustavs nolemj doties uz Rīgu, lai pats visu izdibinātu.

Trešajā cēlienā viņš atgriežas un monologā stāsta, ko redzējis. Viņš paņēmis līdz kukuli Rīgas maizes, kuŗu dala pārējiem jauniešiem un saviem vecākiem. Kāds to pielīdzina svētajam vakarēdienam. Skan „Melna čūska miltus mala". Ar šo simbolismu luga beidzas, bet skatītāja fantazija vēlreiz pārslīd mūsu pašreizējai trimdas dzīvei, šoreiz — jaunieša skatījumā.

Uz papīra tas viss izskatās labāk nekā patiesībā bija. Autore savas polemiskās lugas līniju nav viscaur tonī izturējusi, un tā vietām ieslīdējusi nevajadzīgā reālismā. Varbūt šo lugu vajadzēja rakstīt pantā." —

Attieksmē uz pašu izrādi un režiju K. Freimanis atzīst, ka režisors K. Gulbergs bijis pārāk saudzīgs pret autori un ierobežojis savu fantazijas lidojumu, kā rezultātā „izrāde šūpojās it kā jūras viļņos: vietām skaistā pacēlumā, vietām zemā natūrālisma patiesīgumā". Tālāk kritiķis ir visai nesaudzīgs un pārmet, ka režisors atļāvies vietām stilizētu ritmu un vietām ikdienas valodu vaļīgā plūsmā. „Kaut Gustavs savu monologu beigās teica puskrēslā, bija par maz izdomas, lai maizes dalīšanas skats ar tā kadencī iezīmētu lugas kulmināciju," norāda K. Freimanis. Te gan varētu jautāt, vai tā bija režisora vai autores vaina? Kritiķis atzīst, ka „luga uzrakstīta labā valodā, un K. Gulbergs bi…

Agr. Voldemārs Dumpe 80-gadniek…

Nesen Toronto uz 80 mūža gadiem atskatījās agronoms Voldemārs Dumpe. Bērnību pavadījis sava tēva mājās Trapenes pagastā, Vidzemē, viņš pēc Tērbatas reālskolas absolvēšanas uzsāka studijas Kēnigsbergas universitātes lauksaimniecības fakultātē, kuŗu pabeidza 1913. gadā un ieguva diplomēta agronoma gradu.

Pirmā pasaules kaŗa radītajam chaosam daudzmaz aprimstot, gavilnieks 1919. gadā atgriezās Latvijā un piedalījās atbrīvošanas cīņās, bet pēc tām strādāja atkal savā speciālitātē, būdams Alūksnes rajona agronoms. Universitātē iegūtās zināšanas viņš prata lieti izlietot praktiskajā darbā, veicinot latviešu zemniecības labklājību.

Kad otra pasaules kaŗa beigu posmā Latviju atkal okupēja komūnisti, V. Dumpe devās trimdā uz Vāciju, vēlāk pārcēlās uz Angliju, bet kopš 1956. gada dzīvo Kanadā, kur piedalījies latviešu sabiedriskajā dzīvē. Gavilnieks ir studentu korporācijas Vendia goda filistrs.

Darbs un centība, pienākums, draudzība un goda prāts bijuši galvenie faktori, kuŗi jubilāru veidojuši un vadījuši cauri dzīves vētrām. Viņa ģimenē izaugu…

Voldemārs …

Vai pasta nolaidība izjaukusi koncer…

Mūsu laikrakstā jau ziņots, ka Adolfa Kaktiņa balvas laureāte — dziedone Antonina Vaivode izkārtojusi koncertu ciklu Austrālijā. Iepriekš viņa tomēr vēl paveica turneju pa Ziemeļameriku, lai pēc pēdējā koncerta (5. maijā Sanfrancisko) izlidotu uz Austrāliju, kur tautieši viņas ierašanos gaidīja ar lielu interesi un, varbūt, pat nepacietību.

Uz mūsu redakcijas jautājumu, vai turneja pa Ziemeļameriku pirms viesošanās Austrālijā neprasa pārāk lielu piepūli un vai nepietrūks spēka un izturības visai garajā koncertu virknē „Ķengurijā", Antonina Vaivode 7. maijā no Sanfrancisko atbildēja: „Ar Dieva palīgu šai kontinentā esmu nu koncertus pabeigusi. Vēl nedrīkstu domāt par pagurumu, jo vēl liels darbs priekšā." Dziedones vēstule bija priecīga un ik rindā pauda nepacietību stāties Austrālijas latviešu publikas priekšā. Koncertiem viņa bija labi sagatavojusies.

Tagad dziedone vairs nepriecājas, jo turneja, vismaz pagaidām, liekas izjaukta. Pirmajam koncertam Austrālijā bija jānotiek 18. maijā Adelaidē, bet 11. maijā Antonina Vaivode atradās vēl Sanfrancisko, nevarēdama doties tālajā ceļā. Pie šī nepatīkamā pagrieziena vainojama ASV pasta nolaidība, jo ceļā no dziedones dzīvesvietas Floridas uz…

ZIŅAS

a, Laima Cera un Ruta
iece. Priekšnesumus ar
dziesmām pabeidza zēnu
s — Dāvis Lapiņš, An-
agzdiņš, Jānis Grīnvalds,
Tore, Jānis Bleks, Andis
un Guntis Treimanis. Sa-
r draudzes koŗa 4. gads-
koncertu koŗa dalībnie-
ziesmotā jaunatne patei-
ai diriģentei Almai Skud-
rkliņai ar ziediem par
jām pūlēm un veikto lie-
u.

BŠK

KIČENERA

Kičeneras - Voterlū no-
adasvētku sarīkojums 1.
būs apvienots ar gadskār-
eriņu balli" un ziedu ka-
izraudzīšanu. Bez sarī-
oficiālās daļas paredzēts
ncerts ar solistes Ērikas
s, komponista J. Norvi-
Sv. Katrīnu vanadžu an-
Senatne piedalīšanos.
mmas jautrajā daļā pie-
Krišs Ķepals ar feļeto-
entiņu mēlē. Sarīkojums
Ungāru kluba telpās, 3 jū-
meļos no Hespelleras pie
Vellingtonas lidlauka.

R. N.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

rzemes cietokšņa atceres
menes dienas sarīkojumu
Dandalkā kopīgi bija rī-
DV Druvas nodaļa un
lauksaimniecības bied-
rīkojumam piemērotu re-
lasīja Ž. Bukovskis, ku-
ausījās ap 30 apmeklētā-
ekšnesumu daļā ar dzies-
n deklamācijām piedalī-
unietes Māra Eglīte,
glīte un Rasma Plū-
Priekšnesumu daļā ietil-
kopīgi dziedātas tautas
s A. Bukovskas klavier-
umā. Sarīkojuma saviesī-
ļā, kuŗa notika grozi-
veidā, klātesošie su-
Lilija Geisleri dzimšanas
Apmeklētājiem un prog-
izpildītājiem pateicās
vas nodaļas pr-dis A. Kal-

R. N.

ZIŅAS

eklamācijas un kopīgas
s ar ziediem apsveiktu
ecākus. Māc. A. Čops tei-
nu, pēc tam kopīgi ar
s skolas vadītāju A. Cē-
liecība. Skolas
cības pārzinis E. Melli ar
savukārt apveltīja sko-
Jo bagātīga bija bērnu
gā programma, mi-
deklamācijām piedalī-
klavierspēlі. Priekšnesu-
oficiālās daļas priekšā
āja ar bērnu kopīgi dzie-
Mīlestību devis Tu". Svēt-
skolu šaimācību gadā ap-
ap 70 bērnu; par skolo-
ges pārzines A. Cēberes
s prāv. B. Fedders, V.
E. Kivle, B. Kūla un V.
a.

ALEKSANDRA KĀNBE..
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toront..
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

Toronto latviešu
kreditsabiedrība
(Toronto) Credit Union
Limited
ollege St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775
maksā
par noguldījumiem
sabiedrība izdara visas pa-
banku operācijas, izsniedz
ūmus, pieņem maksājumus
lefonu, elektrības, gāzes un
lēsiem, izdara naudas pār-
vedumus un izsniedz ceļotāju
čekus.
E AR NAUDAS NOGULDĪ-
VAI AIZDEVUMU IZ-
ĢSANU KREDITSABIED-
IZDARA DZĪVĪBAS AP-
INĀŠANU LĪDZ $2000.00
vai $5000.00.
atvērts darbdienās no pl.
3 vak.

NDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

„Rīgas maize" Sidnejā

(Pārnesums no 3. lpp.)

to vēršas jaunieša protests. Lugas varonis Gustavs nolemj doties uz Rīgu, lai pats visu izdibinātu.

Trešajā cēlienā viņš atgriežas un monologā stāsta, ko redzējis. Viņš paņēmis līdz kukuli Rīgas maizes, kuŗu dala pārējiem jauniešiem un saviem vecākiem. Kāds to pielīdzina svētajam vakarēdienam. Skan „Melna čūska miltus mala". Ar šo simbolismu luga beidzas, bet skatītāja fantazija vēlreiz pārslīd mūsu pašreizējai trimdas dzīvei, šoreiz — jaunieša skatījumā.

Uz papīra tas viss izskatās labāk nekā patiesībā bija. Autore savas polemiskās lugas līniju nav viscaur tonī izturējusi, un tā vietām ieslīdējusi nevajadzīgā reālismā. Varbūt šo lugu vajadzēja rakstīt pantā."

Attieksmē uz pašu izrādi un režiju K. Freimanis atzīst, ka režisors K. Gulbergs bijis pārāk saudzīgs pret autori un ierobežojis savu fantazijas lidojumu, kā rezultātā „izrāde šūpojās it kā jūras viļņos: vietām skaistā pacēlumā, vietām zemā natūrālisma patiesīgumā". Tālāk kritiķis ir visai nesaudzīgs un pārmet, ka režisors atļāvies vietām stilizētu ritmu un vietām ikdienas valodu vaļīgā plūsmā. „Kaut Gustavs savu monologu beigās teica puskrēslā, bija par maz izdomas, lai maizes dalīšanas skats ar tā kadenci iezīmētu lugas kulmināciju," norāda K. Freimanis. Te gan varētu jautāt, vai tā bija režisora vai autores vaina? Kritiķis atzīst, ka „luga uzrakstīta labā valodā, un K. Gulbergs bija, acīm redzot, daudz strādājis, lai tās skanīgumu izceltu". Tālāk K. Freimanis konstatē, ka Sidnejas latviešu teātŗa vājās puses ir dikcija un retorika, tādēļ klusinātie posmi varējuši arī nenokļūt līdz klausītāju ausīm.

Par dekorācijām, kuŗas bija darinājis J. Sviļāns, K. Freimanis saka, ka gribējies redzēt vismaz drusku „tautiskas ārišķības". Ko kritiķis saka par atsevišķo aktieŗu spēli, tas šī laikraksta lasītājus nevarēs interesēt, jo aktieŗi daudziem būs nepazīstami. Visumā tomēr jāpiezīmē, ka atsauksmes ir labas, pat par jauno galvenās lomas tēlotāju Arno Eglīti, kuŗa tēls gan neesot bijis piesātināts ar jauneklīgu alkatību, bet bijis pietiekami daudz iekšējā pārdzīvojuma, lai viņam noticētu.

„Rīgas maize ir neparasta luga. Mūsu trūcīgajos drāmas apcirkņos tā ir ieguvums," beidzot sarunu, konstatē K. Freimanis, un man viņam jāpiekrīt, jo pēc ilga laika Sidnejas latviešu teātrī atkal redzējām skatītāju sejās pārdzīvojuma iezīmes, un tas, varbūt, tādēļ, ka tādas bija arī tēlotāju sejās.

Pēc izrādes bija dzirdami dažādi spriedumi, bet, kā jau sākumā minēju, vairumā labvēlīgi. Interesanti izteicās Sidnejas latviešu vidusskolas pārzine A. Eichmane: „Ir tā, it kā latviešu jaunietis sarunātos pats ar sevi."

Beigās jākonstatē, ka mūsu dramatiskā literātūra kļuvusi par vienu darbu bagātāka un mūsu trimdas teātŗiem vienas galvassāpes mazāk, kad jāmeklē luga nākamajai izrādei.

Ed. Šm.

Agr. Voldemārs Dumpe 80-gadnieks

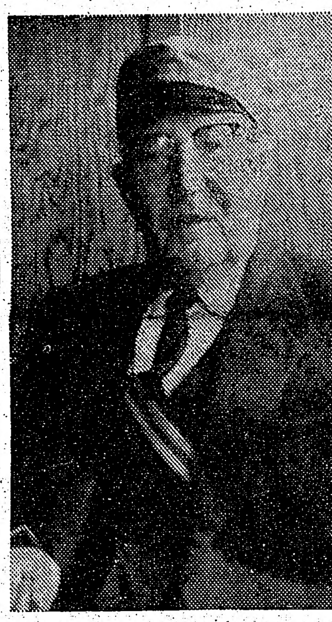

Voldemārs Dumpe

Nesen Toronto uz 80 mūža gadiem atskatījās agronoms Voldemārs Dumpe. Bērnību pavadījis sava tēva mājās Trapenes pagastā, Vidzemē, viņš pēc Tērbatas reālskolas absolvēšanas uzsāka studijas Kēnigsbergas universitātes lauksaimniecības fakultātē, kuŗu pabeidza 1913. gadā un ieguva diplomēta agronoma gradu.

Pirmā pasaules kaŗa raditajam chaosam daudzmaz aprimstot, gavilnieks 1919. gadā atgriezās Latvijā un piedalījās atbrīvošanas cīņās, bet pēc tam strādāja atkal savā specialitātē, būdams Alūksnes rajona agronoms. Universitātē iegūtās zināšanas viņš prata lieti izlietot praktiskajā darbā, veicinot latviešu zemniecības labklājību.

Kad otra pasaules kaŗa beigu posmā Latviju atkal okupēja komunisti, V. Dumpe devās trimdā uz Vāciju, vēlāk pārcēlās uz Angliju, bet kopš 1956. gada dzīvo Kanadā, kur piedalījies latviešu sabiedriskajā dzīvē. Gavilnieks ir studentu korporācijas Vendia goda filistrs.

Darbs un centība, pienākums, draudzība un goda prāts bijuši galvenie faktori, kuŗi jubilāru veidojuši un vadījuši caur dzīves vētrām. Viņa ģimenē izauguši divi dēli; pie viena no tiem viņš Toronto vada savas vecumdienas.

Cieņā un pateicībā atceroties savu goda filistru, vairāki vendi ar dzīvesbiedrēm apciemoja V. Dumpi šūpļa svētkos. Vendias saimes vārdā gavilnieku raženā mūža 80. svētkos apsveica seniors A. Kabucis un pasniedza velti, visiem klātesošajiem nodziedot „Daudz baltu dieniņu".

A. K.

Vai pasta nolaidība izjaukusi koncertturneju?

Mūsu laikrakstā jau ziņots, ka Adolfa Kaktiņa balvas laureāte — dziedone Antonina Vaivode izkārtojusi koncertu ciklu Austrālijā. Iepriekš viņa tomēr vēl pavica turneju pa Ziemeļameriku, lai pēc pēdējā koncerta (5. maijā Sanfrancisko) izlidotu uz Austrāliju, kur tautieši viņas ierašanos gaidīja ar lielu interesi un, varbūt, pat nepacietību.

Ar mūsu redakcijas jautājumu, vai turneja pa Ziemeļameriku pirms viesošanās Austrālijā neprasa pārāk lielu piepūli un vai nepietrūks spēka un izturības gaŗajā koncertu virknē „Ķenguriją", Antonina Vaivode 7. maijā no Sanfrancisko atbildēja: „Ar Dieva palīgu šai kontinentā esmu nu koncertus pabeigusi. Vēl nedrīkstu domāt par pagurumu, jo vēl lielis darbs priekšā." Dziedones vēstule bija priecīga un ik rindā pauda nepacietību stāties Austrālijas latviešu publikas priekšā. Koncertiem viņa bija labi sagatavojusies.

Tagad dziedone vairs nepriecājas, jo turneja, vismaz pagaidām, liekas izjaukta. Pirmajam koncertam Austrālijā bija jānotiek 18. maijā Adelaidē, bet 11. maijā Antonina Vaivode atradās vēl Sanfrancisko, nevarēdama doties tālajā ceļā. Pie šī nepatīkama pagrieziena vainojama ASV pasta nolaidība, jo ceļā no dziedones dzīvesvietas Floridas uz izlidošanas vietu Sanfrancisko pazuda vēstule ar viņas pasi un lidojuma biļetēm, par spīti faktam, ka vēstule bija ierakstīta un sūtīta pa „ātro pastu". Dziedone lietas kārtošanu nodevusi advokātam.

Šis atgadījums ir jauns apliecinājums, ka nolaidība un chaoss ASV pastā kļūst arvien lielāks, bet daudz labāks stāvoklis nav arī Kanadā, kur pastu, sevišķi laikrakstus, tāpat piegādā nekārtīgi, sūtījumiem it bieži arī pilnīgi pazūdot. Liekas, nevienā Eiropas valstī tik nožēlojama pasta darbība nav iespējama, izņemot, varbūt, Angliju. Un tad vēl amerikāņi tik labprāt pārākuma apziņā mīl runāt par atpalikušo Eiropu, kaut paši nespēj atrisināt visumā tik vienkāršu lietu, kāda ir kārtīga pasta piegāde...

Iespējams, ka starplaikā Antoninai Vaivodei tomēr izdevies dabūt nozaudēto sūtījumu un kaut ar novēlošanos izlidot uz Austrāliju, ko varam tikai cerēt un vēlēt, bet šī raksta tapšanas brīdī par to nekas nebija zināms. Ja dziedonei nav laimējies, iespējams, ka koncertu virkni Austrālijā var pārorganizēt vai atlikt uz vēlāku laiku, taču bez grūtībām un zaudējumiem kā dziedonei, tā viņas koncertu rīkotājiem — Austrālijas DV organizācijai — tas nav izkārtojams. Bet tikpat labi iespējams, ka dziedones ilgi iecerētais un kārtotais un Austrālijas latviešu ar interesi gaidītais koncertu ceļojums šis amerikāņu pasta nolaidīgās darbības dēļ izjaukts pilnīgi. Kamēr šī nelabā iespēja nav apstiprināta, gribas cerēt, ka pašā pēdējā brīdī vai ar tikai mazu nokavēšanos Antoninai Vaivodei tomēr būs vēl izdevies lietu labvēlīgi izkārtot.

Rd.

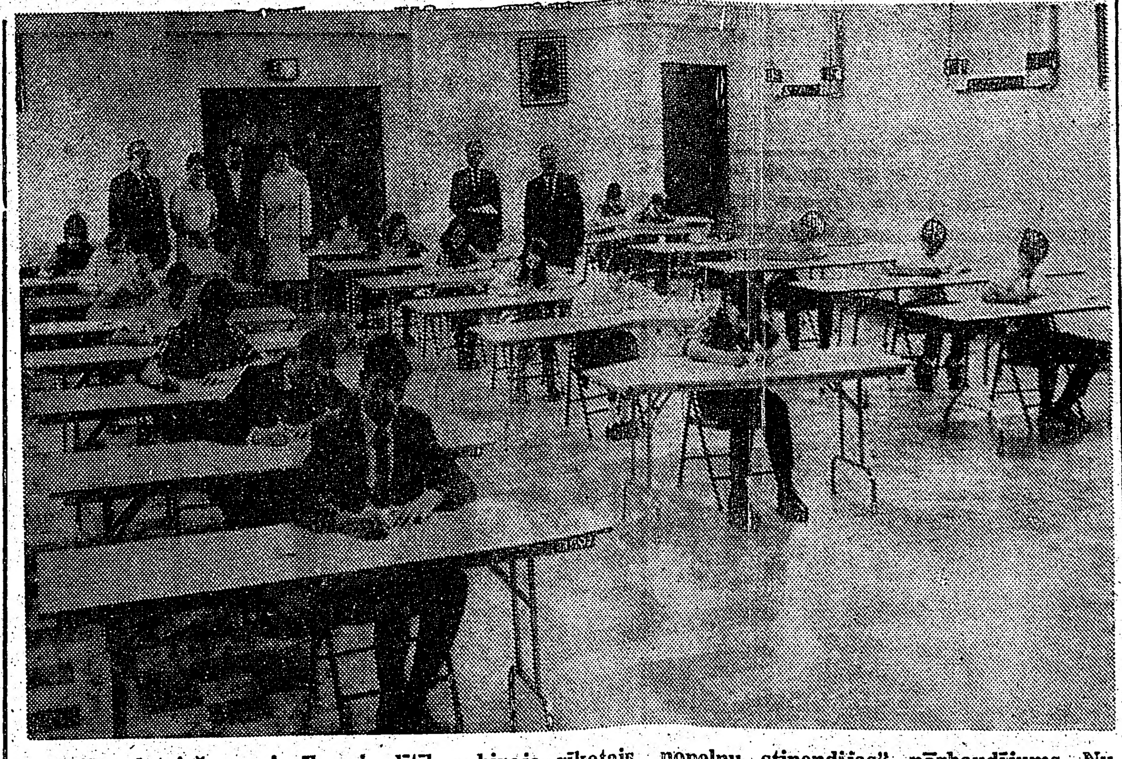

Amerikas latviešu apvienības izglītības biroja rīkotais „nopelnu stipendijas" pārbaudījums Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Longailendas skolā: aizmugurē (no kreisās) redzami māc. O. Gulbis, Gaida Risberga, skolas vecāku padomes pr-dis F. Krečko, Ilga Timbiņa, skolas pārzinis T. Dukāts un ALAs izglītības biroja vadītājs J. Blumbergs. Foto: B. Rozītis

Čikaga aicina un gaida

27. MAIJĀ SĀKSIES LATVIEŠU DIENAS, KUŖU IETVAROS NOTIKS ARĪ ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU 2. TEĀTŖA DIENAS

Kamēr rīcības komiteja rūpīgi veic priekšdarbus ASV latviešu 4. vispārējiem dziesmu svētkiem Klīvlendā, kuŗi notiks septembŗa sākumā, Ziemeļamerikas tautiešu interese jau tagad pievērsta Čikagai, kur laikā no 27. maija līdz 1. jūnijam noorganizētas latviešu dienas ar plašu un vispusīgu programmu. To ietvaros no 30. maija līdz 1. jūnijam risināsies arī Ziemeļamerikas latviešu 2. teātŗa dienas ar četru ansambļu piedalīšanos.

Latviešu dienas Čikagā ievadīs 27. maijā plkst. 7 vakarā Sheraton - Chicago viesnīcā (East Room, 505 N. Michigan) atklājot Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja sagatavoto Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres izstādi, kuŗa turpināsies līdz 1. jūnijam un būs atvērta no plkst. 10 dienā līdz 9 vakarā. Plašās izstādes atklāšanā runās Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. Arnolds Spekke un Čikagas pilsētas galva Richards Dēlijs, bet koncertēs ASV jūras spēku orķestris. Pēc izstādes atklāšanas paredzēta pieņemšana. Skates atklāšanā un pieņemšanā dalības maksa 5 dol. no personas.

Sarīkojumā, kas 28. maijā plkst. 7 vakarā būs veltīts Ilinojas 150 gadiem, runās pavalsts gubernātora vietnieks Samuels Sapiro un 150 gadu atceres komitejas pr-dis Ralfs Nūmens, bet koncertēs Latviešu trio - Viktors Ziedonis (vijole), Dzidris Treimanis (čells) un Voldemārs Meļķis (klavieres). Ieeja pret ziedojumiem.

Igauņus, lietuviešus un citas apspiestās tautas latvieši godinās 29. maijā ar koncertu plkst. 7 vakarā, piedaloties igauņu un lietuviešu koŗiem. Arī šai sarīkojumā ieeja pret ziedojumiem.

30. maijā ieplānots godinājums par brīvību kritušajiem kaŗavīriem un mocekļiem ar vainagu nolikšanu plkst. 10 rītā Cantigny War Memoreal mūzejā (15115 Winfield, Wheaton). Šai dienā sāksies arī Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienas, atzīmējot arī latviešu teātŗa 100 gadu. Visas izrādes notiks St. Alphonsus teātŗa zālē (2936 N. Southport). Pirmajā dienā plkst. 2 pēcpusdienā Čikagas latviešu biedrības teātŗa kopa izrādīs Somerseta—Moma lugu „Svētā liesma", (Valfrīda Streipa režija), bet plkst. 7.30 vakarā Mineapoles DV teātŗa kopa stāsies publikas priekšā ar Andŗa Valdmaņa režijā iestudēto M. Zīverta darbu „Nauda".

31. maijā atzīmēs latviešu teātŗa 100 gadu, plkst. 7.30 vakarā Sanfrancisko Mazajam teātrim Laimoņa Siliņa režijā izrādot M. Zīverta lugu „Tvans".

Pēdējā dienā, 1. jūnijā, plkst. 12 dienā Sheraton - Chicago viesnīcā notiks latviešu biedrību darbinieku svinīga sanāksme, lai atzīmētu Rīgas latviešu biedrības 100 gadu dibināšanu. Plkst. 4.30 pēcpusdienā St. Alphonsus zālē DV teātris Kanadā izrādīs Dzintara Pūpēža režijā iestudēto A. Landsberģa lugu „Pieci stabi". Pirms izrādes notiks Rīgas latviešu biedrības un latviešu teātŗa 100 gadiem veltīts akts, kuŗā runās Amerikas latviešu apvienības valdes pr-dis prof. P. Lejiņš. Visām teātŗa izrādēm ieejas kartes maksās 2 — 3 dol., bet skolēniem 1 dol.; abonementa karšu cena visām 4 izrādēm 6 — 10 dol., bet skolēniem 3 dol. Biļetes pasūtināmas rakstot: Mrs Irma Siliņa, 2101 S. 19th Ave, Broadview, Ill. 60153, U. S. A.

Sarīkojumu virknes nobeigumā 1. jūnijā plkst. 8.30 vakarā Sheraton - Chicago viesnīcā (Boulevard Room) notiks draudzības vakars ar vakariņām, kuŗa norisē žūrijas komisijas izraudzītajam teātŗa ansamblim (1. teātŗa dienās Toronto 1966. gadā tas bija DV teātris Kanadā) pasniegs Adolfa Allunāna piemiņas balvu. Spēlēs Jansona paplašinātā deju kapella. Šim sarīkojumam, kuŗam dalības maksa ir 10 dol., vēlama iepriekšēja pieteikšanās, citādi interesenti var palikt bez vietām.

Iebraucējiem apmešanās par pazeminātu maksu paredzēta Sheraton -Chicago viesnīcā ar brīvu automašīnu novietošanu, istabas rezervējamas iepriekš. Tuvāka informācija iegūstama, rakstot: Latvian Days in Chicago, 4146 N. Elston Ave, Chicago, Ill. 60618, U. S. A., vai zvanot pēc plkst. 7 vakarā 588-2085.

Teātŗa dienu ietvaros savukārt būs virkne dažādu citu sarīkojumu, kas visi notiks Sheraton - Chicago viesnīcā. 31. maijā plkst. 10 rītā paredzēts Dr. Alfreda Straumaņa referāts par tematu „Latviešu teātŗa pagātne, tagadne un nākotne"; bet plkst. 2 pēcpusdienā Dr. Raimonda Miesnieka referāts „Modernās drāmas un teātŗa meistari"; pēc abiem priekšlasījumiem debates. Plkst. 4 pēcpusdienā izrādīs īsfilmas angļu valodā „Lugas un aktieŗi" (aktieŗa spēle; kā tā sākās; aktieŗa spēle renesanses laikmetā), kā arī mācību filmas no Indianas universitātes. Sestdien, 1. jūnijā, plkst. 10 rītā paredzēts virstemats „Latviešu teātŗa kustības panākumi un grūtības svešuma gaitās", ietveŗot ziņojumus un pārrunas par atsevišķo teātŗa vienību darbu. Plkst. 1 dienā — īsfilmu izrādes angļu valodā „Teātŗa māksla" (zāle un skatuve; luga; aktieris). Šajos sarīkojumos aicināti piedalīties visi interesenti. Ārpus šīs programmas plkst. 12.30 dienā Rīgas latviešu biedrības simtgades aktā Dr. Nikolajs Vīksniņš referēs par tematu „Rīgas latviešu biedrība un teātŗa kustības liktenis simt gados". Piezīmējams, ka pirmā zināmā latviešu teātŗa izrāde notikusi 1868. gada 2. jūnijā Rīgā.

Teātŗa dienu žūrijas komisijā, kuŗa izvērtēs atsevišķo ansambļu sniegumu, izraudzīti: Latviešu teātŗu apvienības Ziemeļamerikā pārstāve Inta Purva (bez balss tiesībām), režisore Milija Valtere—Einberga, Dr. R. Miesnieks un Dr. A. Straumanis. Bez Adolfa Allunāna piemiņas balvas žūrijas komisijai šoreiz, vērtējot izrādes, būs jāpiešķiŗ arī otra balva, kuŗa gan būs vienreizēja — 200 dol. naudā par techniski labāko ietērpu izrādei. Šos balvu piešķiŗis Latviešu biedrību sadarbības centrs.

Teātŗa dienu technisko pusi kārto īpaša komisija, kuŗā darbojas A. Gaiķis, A. Rieksts un O. Jēgens, bet programmas varītāja ir Inta Purva no Toronto. Latviešu dienu rīcības komitejas finanču komisijā Teātŗa apvienības pārstāvis ir kasieris Herberts Misiņš. Kasi revidēs īpaša revīzijas komisija, kuŗā apvienības valde aicinājusi Hugo Miķelsonu no Toronto. Visus izrāžu ienākumus ieskaitīs teātŗa kontā, no kuŗa segs zāles nomas, aktieŗu apmešanās un citus rīkošanas izdevumus, atlikumu izlietojot ansambļu ceļa izdevumu segšanai.

Latviešu dienas Čikagā noorganizējis Latviešu biedrību sadarbības centrs, Latviešu teātŗa apvienība Ziemeļamerikā un Čikagas latviešu biedrība, piedaloties visām vietējām latviešu organizācijām. Dienu vadoni sagatavojuši R. Nīkurs, A. Raidonis, O. Cakars un O. Jēgens.

Z. K.

Varoņi un cīnītāji

DV apvienība Ņujorkā Kurzemes cietokšņa atcerei veltītu svētbrīdi bija rīkojuši 4. maijā savā namā Kvīnsā, kuŗā ieradās ap 60 apmeklētāju. Ar piemēroti dekorētu fonu aizmugurē vanadze L. Glaznava skandēja Kurzemes varoņiem veltītus dzejoļus, bet apvienības pr-ks J. Lācis īsā, tomēr spraigā runā izcēla Kurzemes cīnītāju upuŗus un to nozīmi, pabeidzot vārdiem: „Neļausim nonivelēt mūsu varoņus un mūsu cīnītājus-kaŗavīrus. Nepielaidīsim to, ka mūsu jaunatne apmierinās vienīgi ar lozungu par brīvo Latviju, bet ieaudzināsim tajā patiesu gribu ar cīņu atgūt Latviju! Un ja Latvijā kādreiz būs brīva, tad tikai mūsu kaŗavīru ieroči un varoņu asinis būs šo brīvību izcīnījušas!' Svētbrīdi pabeidza ar kopīgi nodziedātu mūsu Tautas lūgšanu.

Pēc tam jaunās paaudzes profesors inž. S. Grava referātā „Pašreizējā Rīgas izbūves plānošana" ar bagātīga diapozitīvu klāsta palīdzību parādīja Rīgas pašreizējo architektūru un arī nākotnes plānojumu. Prieks bija klausīties jaunā profesora raitajā un gludajā latviešu valodā.

Pēc oficiālās daļas ceriņziedu piesmaržotajā nama apakšējā zālē vanadzes bija klājušas cienasta galdu viesiem un vakara gavilniekam — apvienības priekšniekam Jānim Lācim, kuŗam apritēja „apaļie" 50 mūža gadi. Cildinot gavilnieka nelokāmo patriotisko stāju, pieminot viņa vanaga un šachista gaitas Anglijā un izceļot lielos nopelnus DV nama tapšanā Ņujorkā, jubilāru draugu un līdzstrādnieku vārdā sveica V. Svētulis, zīmīgi sakot: „Ja nebūtu tevis, Jāni, tad nebūtu arī nama, kuŗā šodien svinam tavu jubileju!" Apsveikuma „piedeva" bija L. Glaznavas darināta adrese. Ziedus pasniedza vanadžu kopas pr-ce M. Kica, bet ASV DV zemes valdes vārdā jubilāru sveica valdes loceklis V. Svētulis ar vanadžu priekšnieci V. Freiju, pasniedzot tradicionālo Nameja gredzenu. Pateicībā par labo sadarbību ar māksliniekiem Latvijas mākslas akadēmijas korporācijas Dzintarzeme sveicienus teica tās seniors — mākslinieks J. Audriņš. Bija arī personīgi sveicieni un veltes. Vēl telefonogrammā sveicienus bija sūtījis ASV DV pr-ks V. Hazners u.c. Neparastu velti — tikko Milvokos aizvadītajā delegātu sapulcē ligtajās derībās jubilāra laimēto un A. Pukītes zaudēto summu ar jauku humoru ievadā pasniedza pats „cietušais" Alfreds Pukīte. Vakars izskanēja pacilātībā un sirsnībā, D. Maļinovskim un A. Pukītim pārmaiņus vadot dziesmu pulku.

A. B—de

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ņudžersijas latviešu biedrības drāmatiskā kopa 11. maijā viesojās Ņujorkā, latviešu ev.-lut. draudzes Jonkeru dievnama sarīkojumu zālē izrādot M. Zīverta lugu „Kā zaglis naktī" režisora R. Mucenieka iestudējumā. Vairāk nekā 200 skatītāju izrādi novērtēja labvēlīgi un pateicās tēlotājiem ar ziediem. Pēc skaņu sistēmas iekārtošanas zālē dzirdamība krietni uzlabojusies, neradot vairs grūtību aktieŗu runātā teksta dzirdēšanā.

ČIKAGA

● Latviešu ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes bazāru 28. aprīlī dāmu komiteja bija iekārtojusi ar lielu rūpību un labu gaumi. Panākumi arī neizpalika. Lozes galvenajā loterijā, kuŗu pārzināja M. Baltiņa ar palīdzēm A. Rugēnu un M. Ķeleri (pie kases), L. Zaubi, O. Ritumu, A. Riekstiņu, A. Meņģeli un A. Līdumu, izpārdeva nepilnās 2 stundās. Ziediņu stenda mantu loteriju bērniem kārtoja Dz. Šūmane un E. Paegle, bet t.s. japāņu loterijas biļetes apmeklētājiem piedāvāja I. Rungule un E. Lorberga. Liekos, šī bija „sieviešu diena", jo visus trīs japāņu loterijas laimestus ieguva dāmas — A. Robežniece (radio aparātu), L. Lediņa (matu žāvējamo aparātu) un A. Markitāne (elektrisko tējas katlu). Virtuvē rosījās un par bazāra apmeklētāju laicīgo labklājību gādāja galvenā saimniece A. Kalniņa ar palīdzēm E. Baižmani, A. Markitāni, V. Ozolu, M. Branti, A. Brīvkalni un E. Šturmu, kasi pārzinot A. Kārkliņai. Draudzes dāmu komitejas pr-ce V. Riekstiņa nobeigumā bija ļoti apmierināta par bazārā gūto atlikumu (1400 dol.) un sirsnīgi pateicās visiem ziedotājiem un ložu pircējiem par sarīkojuma atbalstīšanu.

Z. K.

KLĪVLENDA

● Latviešu biedrības koris diriģenta J. Ūdŗa vadībā 11. maijā sniedza savu gadskārtējo koncertu. Programmā bija latviešu komponistu oriģināldarbi un tautas dziesmu sabalsojumi. Koŗa sniegumu klausītāji uzņēma atsaucīgi un pateicās ar ziediem.

● Latviešu draudzes 12. maijā atzīmēja Ģimenes dienu. Dievkalpojumu Miera draudzē vadīja māc. K. Sautiņš, bet ar dziesmām to kuplināja vīru ansamblis Tēvzeme E. Stelmaņa vadībā. Baznīcas blakustelpās draudzes dāmu komiteja bija rīkojusi kafijas pēcpusdienu un godināja vecos ļaudis. Mārtiņa Lutera draudzes dievkalpojumā, kuŗu vadīja māc. K. Briedis, ar solodziesmām piedalījās soprāns E. Vādzemniece, bet Ģimenes dienas sarīkojumā baznīcas zālē runu teica J. Ūdris. Bija svētdienas skolas audzēkņu priekšnesumi un dāmu komitejas sarūpēts kafijas galds. Apvienotās draudzes dievkalpojumu vadīja māc. I. Gaide, bet Ģimenes dienai veltītu svētrunu teica māc. J. Cālītis no Bostonas. Godinot mātes, jaunatnes pulciņa dalībnieces pie ieejas dievnamā visām dāmām piesprauda pa ziedam. Dziedāja baritons T. Barbins un draudzes koris V. Melliņas vadībā. Ģimenes dienas aktā pēc dievkalpojuma svētdienas skolas audzēkņi sniedza priekšnesumus, bet māc. J. Cālītis referēja par tematu „Kas tagad audzina bērnus?" Tie ir ciemiņi, — teica referents, — kas neierodas ģimenēs ne pa durvīm, nedz pa logiem, bet nāk pa gaisu caur televīzijas un radioaparātiem, vairs nedodot labo un skaisto audzināšanu, kuŗu sniedz vecāki, skola un kristīgā baznīca. Pie kafijas galda godināja vecos ļaudis ar pavasaŗa ziediem.

● DV apvienība 5. maijā bija rīkojusi Kurzemes cietokšņa cīnītāju atceres aktu, kuŗu ar svētbrīdi ievadīja māc. I. Gaide. Pēc apvienības pr-ka A. Kalniņa uzrunas dziesmas par kaŗavīriem dziedāja Marta Cakare no Čikagas, pastāstot arī par traģiskajiem notikumiem 1945./46. gadā Zviedrijā, kad internētos latviešu kaŗavīrus zviedru valdība izdeva Pad. savienībai. Kā žēlsirdīgā māsa viņa bija šīs traģēdijas lieciniece. Ojāra Cakara dzejoļus deklamēja I. Liepiņa. Apvienības priekšnieks pasniedza ASV DV zemes valdes piešķirtos goda rakstus H. Briedim, A. Būmanim, J. Ezergailim un vanadzei A. Rengai. Atceres akts izskanēja ar Latvijas himnu. Vanadzes bija klājušas mielasta galdu.

J. E.

MINEAPOLE

● Jēzus draudzes pavasaŗa svētkus pēc māc. E. Ķiploka garīgā akta ievadīja brīvmākslinieks Knuts Lesiņš ar klavieŗu solo un brīvmāksliniece Valda Lesiņa ar latviešu komponistu dziesmām dzīvesbiedra klavieŗpavadījumā. Prof. Dr. J. Rozentāls interesantā stāstījumā, papildinot to ar krāsu diapozitīvu demonstrējumu un skaņu lentē uzņemtu „Amerikas lakstīgalas" (mocking-bird) dziesmu, izvadāja skatītājus pa ASV dienvidu purvu mežonīgajiem apvidiem, sākot no Misisipi grīvas līdz Teksasas robežai, „izstaigājot" Jaunorleanu un visu Luiziānu. Skatītāji redzēja ne vien purvus visā pirmatnībā ar džungļu augiem, ciprešu un bambuku puduriem, bet arī indīgas čūskas, amfibijas un aligātorus. Viss dienvidu krasts ir staigni purvains, daba bagāta ar dažādiem dzīvniekiem un augiem. Redzamas banānu plantācijas un milzu mimozas. Kad Minesotā kukuruza vēl tikai pāris collu gaŗa, Misūri kvieši jau briedumā. Nav ieteicams iet ciprešu purvos, kuŗi pilni indīgām čūskām. Misisipi grīvā un ezeros zvejo austeres, ar kuŗu vākiem bruģē ceļus. Ļoti interesants ir t. s. mokingputns, iesaukts par Amerikas lakstīgalu, kas momentāli atdarina katru dzirdētu skaņu un pat melodiju. Tā dziesma brīžiem atgādina Latvijas cīruli un lakstīgalu.

GRAND RAPIDI

● Kopš vairāk nekā mēneša Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes lauku īpašumā atkal skan āmuru, zāģu un cirvju troksnis, dažkārt ne tikai nedēļu nogalēs, bet arī citā laikā, rosoties talciniekiem, kas var atbrīvoties no parastā ikdienas darba. Jaunā guļamkabīne ir jau zem jumta. Pavisam nostrādātas 400 darba stundas. Agr. K. Liepiņa vadībā iestādītas vairākas liepiņas un citi koki, un tā kopā ar iepriekšējo gadu stādījumiem pamazām veidojas izlases un krāšņumu koku jaunaudze. Dīkā nav stāvējušas arī draudzes dāmas, kuŗas piedalījušās pavasaŗa aptīrīšanas darbos.

● 16 gadu vecā Sandra Laukvīra, kas apmeklē vidusskolas 10. klasi, piedaloties jauno talantu sacensībā apm. 300 dalībnieku vidū no visām pilsētas vidusskolām, ieguvusi 2. un 3. godalgu. Vienu par sacensības darbu „Ilustrācija", otru par skulptūru — mālā veidotu vīrieša galvu.

● 1. maija vakarā pēkšņi nācās noorganizēt maj. V. Kukaiņa referātu. Viņš Latviešu biedrības namā diezgan pavēlā vakara stundā runāja par tematu „Latviešu kaŗavīri ASV bruņotajos spēkos un cīņas Vietnamā", pastāstot, ko veicis latviešu kaŗavīru apzināšanā, kādās tie dienesta pakāpēs, cik saņēmuši apbalvojumus u. t. t. Šai darbā maj. Kukainis ielicis daudz pūļu, bet pilnīgi precīzas ziņas savākt tomēr nav iespējams. Iemesli tam dažādi. Arī daži norādījumi par cīņu norisi Vietnamā saistīja klausītāju interesi, kuŗu bija nedaudz pāri 70. Referāta izziņošanu paveica iepriekšējās dienas vakarā telefoniski, organizētāja bija vietējā DV apvienība.

● Naktī uz 4. maiju savā dzīvesvietā miegā mirusi 56 gadus vecā Anna Barkāne, dzim. Krāmena. Latvijas neatkarības laikā viņa dzīvoja Grobiņas apkaimē. Grand Rapidos aizgājēja bija aktīva darbiniece dažādos sabiedriskos pasākumos, darbojoties vanadzēs un Vienības draudzes dāmu komitejā, dziedot sieviešu korī Atbalss un arī vietējā jauktajā korī. Aizgājēju pēdējā gaitā uz Vūdlauna kapiem izvadīja 11. maijā. Par viņu sēro vīrs un citi tuvinieki.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves. Garāžas iespējas. Cena $23.500. Iemaksa $3.500.

Danforth — Broadview: Atsevišķa 13 istabu dubultķieģeļu māja, 3 virtuves, 3 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un garāža.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 2 guļamistabu bungalovs. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $3.900. Īpašums brīvs no parādiem.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM
ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI
MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ

Meklē
KONRĀDU
VOLDEMĀRU
BARKĀNU,
dzimis 1924. g. 26. novembrī Daudzavas pag.
Ja kāds ko zinātu, lūdz rakstīt:
Mr. J. Briška
415 Parkside Dr.,
Toronto 3, Ont., Canada.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās

UZ LATVIJU
sūtiet visvairāk pieprasītās dāvanas
DĀVANU CERTIFIKĀTUS
Pilnīgi garantēti tikai dāvanu certifikāti ir visvērtīgākie un daudz labāki nekā dāvanu sainiši. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM
jūsu piederīgie visu var iegādāties — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudz citu lietu — amerikāņu, rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM
jūsu piederīgie var nopirkt ko vēlas par speciāli pazeminātām cenām. To viņi jums apliecinās.

NAV PIEMAKSAS
ne sūtītājam, ne arī saņēmējam.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010
PIEPRASIET JAUNĀKO CENRĀDI. ĻOTI SVARĪGI

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas — nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

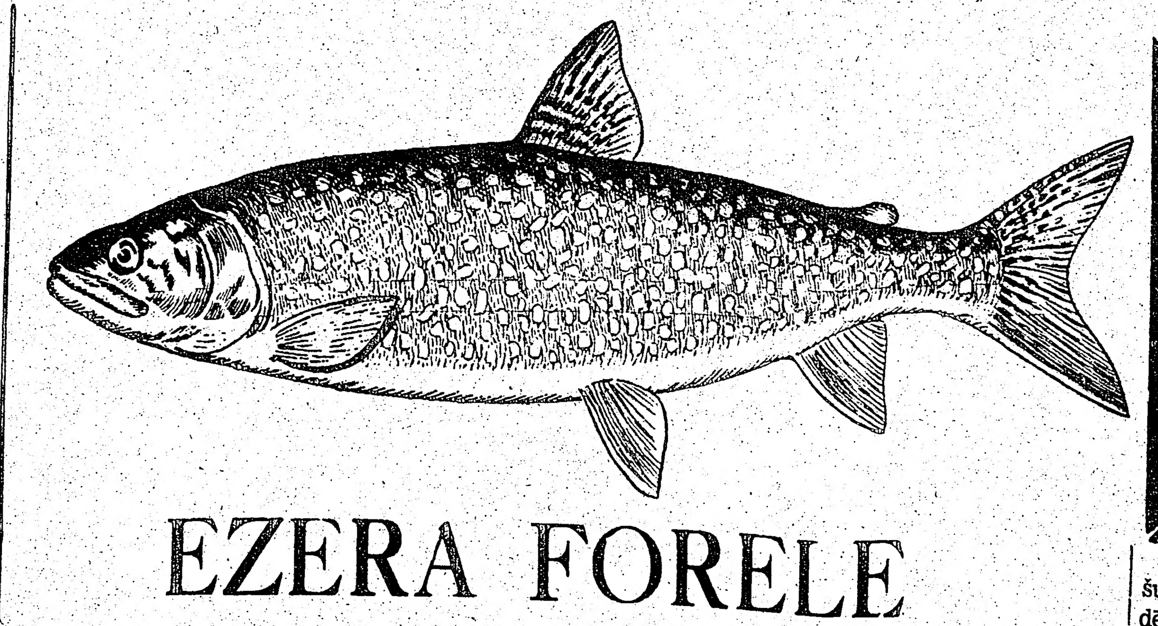

EZERA FORELE

Ja kādu dienu makā atrodas vairāk nekā paredzēts un ja šai dienā arī neiegriežas neviena lūgumu ziedot savu ārtavu cētautiska organizācija ar tautisku liem mērķiem, tad var izšķirties par vieglprātīgu soli — aizmirst ikdienas raizes, aizmirst palīdzīgas rokas sniegšanu savai pašreizējai laulātajai draudzenei trauku mazgāšanā un reiz pēc ilgiem laikiem paēst pusdienas vai vakariņas kādā izslavētā restorānā, kurā citi turīgi tautieši jau paguvuši nosvinēt 17 gadu laulības jubileju, dzimšanas dienu vai kādas citas nozīmīgas godības.

Viesmīlis pasniegs ēdienu karti, kura rakstīta franču mēlē, un restorāna apmeklētājs, nebūdams Kvebekas separātists, nekādā lielā skaidrībā tik un tā netiks. Nav jāpasūtina karbonādi vai jēra gaļu ar sīpoliem, kas slēpjas zem šiškababa nosaukuma; nav jāmēģina pasūtināt arī svaigus, krāsnī ceptus nēģus, jo tie ēdienu kartē nebūs atrodami ne zem viena franču segvārda. Ja restorānā iegājušais ir makšķernieks vai vismaz viņa paziņu lokā ir kāds ar makšķerēšanas kaiti sasirdzis draugs, tad jāpasūtina vienīgā gardā zivs, kura atrodama katra laba restorāna virtuvē — cepta ezera forele. Tas jādara drīz, jo ezera foreļu skaits pēdējos gados lielo pilsētu tuvumā ir strauji samazinājies. Te vainojami nav cienījamie latviešu izcelsmes makšķernieki, bet gan kāds cits iecienīts latviešu paziņa, proti — nēģis.

Atklāšu šoreiz mazu noslēpumu, kādēļ kanadieši vienu otru reizi skatās ar šķību aci arī uz bijušajiem politiskajiem bēgļiem, ļoti centīgajiem Kanadas asimilācijas politikas sekotājiem — latviešu izcelsmes Kanadas pilsoņiem.

Te vainīga nav mūsu tautiešu pārliecīgi izrādītā centība, dzenoties par katru cenu darba vietā pēc virsstundām; vaina nav meklējama arī centienos iestāstīt kanadiešu draugiem pārdot klavieres un mūzicēšanai iegādāties senās indoeiropiešu tautas slaveno instrumentu — kokli.

Kanadieši ar šķību aci sāks skatīties tai brīdī, kad ar pilnu muti sāks slavināt nēģus. Tā nav, ka šis mūdzis kanadiešiem negaršotu, bet nēģis šejieniešu acīs pamatoti ir ieguvis zivju pasaules lielākā gangstera slavu. Tā lielākie upuri izrādījušās ezera foreles. Ja nebūtu nēģu, tad ezera foreles, varbūt, vēl šodien žīdu un itāliešu zivju veikalos maksātu dažus centus lētāk par mazajām reņģītēm — smeltēm. Nēģi tomēr uzdzinuši ezera foreļu cenu gandrīz tikpat augstu kā spekulanti Parīzes tirgū amerikāņu zelta unci.

Kādreiz ezera foreļu šī kontinenta Lielo ezeru baseinā bija tik daudz, ka neviens nezināja, kur tās likt, bet tad kādi sveši kuģi ievazāja nēģus. Ontario un Erī ezeros nēģi jau tikpat kā bija iznīcinājuši ezera foreles, un šo garšīgo zivju komerciālā zvejošana tajos bija gandrīz pārtraukta. Zīmīgi, ka nēģis, zivju pasaules lielākais liekēdis, pats necenšas sagādāt dienišķo maizes kumosu. Paaudzies nēģēns piesūcas pie ezera foreles sāniem, muguras vai pavēderes, iecērt foreles miesā savus asos, sīkos zobiņus un izsūc vārda tiešajā nozīmē no sava upura pēdējo dzīves pilienu. Kad forele nobeidzas, nēģis tūlīt cenšas piesūkties kādai citai tās māsai.

Pēdējos gados daudz darīts nēģu skaita samazināšanai. Neskaitāmus apēduši latvieši, bet vēl vairāk tos šejienes zivkopības speciālisti iznīcinājuši ar ķīmiskiem līdzekļiem; labus panākumus nēģu apkarošanā devuši arī īpaši elektrisku tīklu aizsprosti. Nēģu apkarošanas rezultātā ir cerības, ka ezera foreles atkal parādīsies tajos ūdeņos, kuros negantie liekēži nēģi tās jau tikpat kā iznīcinājuši.

Ezera foreles tagad velti meklēt katrā ezerā vai dīķītī, bet daudzos kontinenta ziemeļu ezeros tās vēl atrodamas prāvā skaitā, un ne viens vien latviešu makšķernieks var lepoties ar ezera foreļu makšķerēšanas meistara diplomu.

Ezera foreli sauc arī par pelēko foreli, lielo ezeru foreli, lašu foreli un lēkeri, bet indiāņi to dēvē par namaikuršu vai makinavu.

Šīs foreles, atkarā no ūdeņiem, kuŗās tās dzīvo, ārējā izskatā ir vai nu pelēkas, vai arī gaiši zaļganas, pat brūngani melnas. Viss skaistās mamzeles ķermenis ir nosēts ar neregulā punktiņiem. Pavēdere tai ir vai nu gaiši dzeltena, vai arī gluži balta. Tās galva ir liela, un spēcīgā mute pilna asiem dabīgiem zobiņiem.

Šajā kontinentā ezera forele sastopama no Labradoras līdz pat Aļaskai. Lielo ezeru ūdeņos to skaitu samazinājuši nēģi, bet tās ieaudzētas arī daudzos Jaunanglijas ziemeļdaļas ūdeņos.

Laikā, kad ezera foreles baŗojas krastu tuvumā, kas parasti notiek agrā pavasarī vai vēlā rudenī, piemērotākā makšķere ir spinings. Vasaras mēnešos tās tās pārceļas uz dziļākām vietām, un tad makšķernieki lieto velci. Parasti nepieciešamas izturīgas lielas spoles, īss kāts, bet auklas vietā jālieto 500 — 600 pēdu gaŗa un 30 mārc. izturības „Monell' nerūsējošā tērauda stieple. Te gan jāpiezīmē, ka mūsu meistari arī velcēšanā dod priekšroku stiprai nailona auklai. To gan grūtāk dabūt vajadzīgajā dziļumā, bet pareizi pievienots 4 — 8 unču smagums šo šķērsli pārvar.

No mākslīgiem māneķļiem populārākie ir 5 — 6 collu vizuļi un citi neskaitāmi dažādos materiālos veidoti mazu zivtiņu atveidi. Ezera foreles ļoti ciena mazas mailītes, smeltes, sakerēnus un citas mazas zivtiņas. Dzīvo ēsmu var pievienot āķim, arī velcējot. Dažos ezeros šīs foreles neatsakās no makšķernieka piedāvātas treknas sliekas.

Labākā ezera foreļu makšķerēšana ir pavasarī, kad, tūlīt pēc ledus iziešanas, tās nāk krastu tuvumā pabaŗoties, un rudenī, kad tās atkal turpat atgriežas nārstot. Aprīlis, maijs, jūnijs un vēlāk oktobris un novembris ir labākie mēneši. Jūlijā, augustā un septembrī makšķerniekam jāmeklē šīs zivis dziļumos, kur tās paslēpušās no vasaras tveices. Dažreiz tās var būt tikai 50 pēdu dziļumā, bet citos gadījumos atvēsinās līdz pat 200 pēdu dziļumā. Ezera forelēm patīk vēss ūdens, un termometrs var būt liels palīgs makšķerniekam, ja tas zina, ka šīs foreles parasti uzturas 40 — 45 gradu temperatūras joslās.

Spiningošana un velcēšana nav vienīgie ezera foreļu piemānīšanas paņēmieni. Tās var piemuļķot arī vasarā, ezera dibenā nolaižot dzīvu ēsmu un gaidot, kamēr šādai grunts makšķerei savu uzmanību pievērsīs forele. Panākumus pat vasaras mēnešos ir devusi arī žibulēšana.

Spiningam piekērusies ezera forele tik viegli nekapitulēs. Makšķerniekam ar to ir ko pacīnīties. Citādi ir velcējot ,jo, kamēr no dziļuma metalla aukla ietīta līdz laivai, forelei zūd visi spēki nopietnai pretestībai. Izņēmums ir, ja ēsmai piekodusies pavisam liela mamma. Tad tā makšķerējam tik viegli rokās nedosies. Te jāievēro, ka īsti lielu eksemplāru ezera foreļu valstī nav pārāk daudz. Parastais loms ir 5 — 15 mārciņu svarā. Tālāk uz ziemeļiem var rēķināties arī ar 20 — 30 mārciņu lomiem.

Lielākā izmakšķerētā forele svērusi 63 mārciņas, un tā noķerta 1952. gadā 25. maijā Lake Superior ūdeņos. Tīklos profesionālie zvejnieki izvilkuši pat 98, 102 un 110 mārciņu smagas ezera foreles.

Ezera foreli var cept, vārīt un žāvēt. Tālie ziemeļu eskimi atzīst ezera foreli gardāku par varavīksnes foreli. Varbūt, ka arī tās nepazinējs, šo foreli izmakšķerējis un nogaršojis, pievienosies eskimu gardēžu spriedumam.

A. Pelēkais

Nēģeri prasa ierobežot angļu iecelotājus Bermūdā

Kamēr Anglijā notika demonstrācijas un streiki, atbalstot konservātīvo partijas labā spārna vadītāja Inoka Pauela prasību apturēt krāsaino ielaišanu Anglijā un jau esošo iecelotāju izraidīšanu, lai „paturētu Angliju baltu", angļu pārvaldītajā Bermūdā nēģeri grib salu „paturēt melnu". Šo tūristu iemīļoto salu apdzīvo 60% nēģeru. Nēģeru strādnieku partija (PLP) prasa ierobežot ne vien angļu iecelošanu bet arī salas neatkarību no Anglijas.

Tūristi, kas pagājušās nedēļas nogali vēlējās pavadīt saulainajā un palmu apšalktajā salā, savu ceļojumu atsauca, bet tie, kas Bermūdā jau atradās, steidzās salu atstāt, jo pēkšņi arī šajā Amerikas austrumu krasta daļas paradīzē izcēlās nēģeru nemieri. Pārvaldes oficiālās amatpersonas gan noliedz, ka šiem traucējumiem būtu rasisks raksturs, bet salas nēģeri rīkojās līdzīgi saviem melnajiem brāļiem ASV. Nēģeru jauniešu bandas laupīja un dedzināja. Pēc pazīmēm spriežot, tās bijušas daļēji organizētas. Viesnīcas bija pārpildītas tūristiem, kad pēkšņi uzliesmoja ugunsgrēki un atskanēja eksplozijas. Vakariņas uz galda palika nebaudītas, kapellas pārtrauca deju mūziku un dažādas soēlu zāles iztukšojās. Tūristu vairums steidzās pēc saviem koferiem, lai atstātu salu, bet spēkā jau bija stājusies „policijas stunda", kas aizliedza viesnīcas atstāt laikā no plkst. 7.30 vakarā līdz saules ausmai. Tūristu salā ielidoja neparasti „viesi" — britu karavīri no Anglijas, lai palīdzētu atjaunot kārtību. Pēc divu dienu nakšu nekārtībām tas arī izdevās.

Sakarā ar nēģeru nemieriem, Bermūdas salas gubernātors lords Mertonmers atlaida parlamentu, tā sagatavojot ceļu kolonijas pirmajām vēlēšanām ar vispārējām balss tiesībām. Līdz šim īpašumu turētājiem katram bija divas balsis, bet jaunā parlamenta vēlēšanās, kuras izsludinātas 22. maijā, visiem būs tikai viena balss. Nēģeru pasīvā pretošanās salā tomēr vēl turpinās. Viņi staigā grupās un sauc: „Policijas brutālitāte jāaptur; mēs dzīvojam kultūrālā sabiedrībā, ne džungļos!" Salas pirmajās vispārējās un vienlīdzīgajās vēlēšanās uzvaru cer panākt nēģeru strādnieku partija. Līdz šim dominējusi balto apvienotā Bermūdas partija. Šīs būs pirmās brīvās vēlēšanas Bermūdā kopš 300 gadiem.

Postījumi salā novērtēti uz 1 milj. dolaru. Vairāk nekā 30 personas apcietinātas, kāds ducis ievainotas.

GUEVARAS PARTIZĀNUS VADĀ PLKV. DENO

No Karakasas ziņo, ka agrākais dominikāņu konstitūcionālais vadonis plkv. Francisko Kamano Deno aizstājis nogalināto partizāņu vadoni Ernesto „Če" Guevaru. Pie kritušajiem partizāniem Rietumvenecuēlā atrasti slepeno kodu ziņojumi, kuŗi apstiprina līdzšinējās aizdomas, ka partizānu vadību pārņēmis plkv. Deno. Drīz pēc Guevaras nāves Bolīvijā pagājušā gada oktobrī viņš, kā liecina kodu pavēles, aicināts pārņemt Fidela Kastro kontrolēto partizānu mašinēriju. Karakasas vakara laikraksts „El Mundo" ziņo, ka plkv. Deno vēl nesen bijis Dominikāņu republikas militārais atasejs Londonā, tad aizceļojis uz Spāniju tikties ar agrāko dominikāņu prezidentu Žuanu Bošu, bet vēlāk Kastro viņu aicinājis uz Kubu saņemt instrukcijas.

SPĀNIJA SLĒDZ ROBEŽU AR GIBRALTARU

Spānija paziņojusi, ka slēgs robežu ar Gibraltaru. Šī blokāde ir ģen. Franko pēdējais solis cīņā par šīs angļu kolonijas atgūšanu. Klinšainā pussala atroda angļu rokās kopš 1704. gada. Ar Spānijas robežas slēgšanu tā tagad pārvērtusies par „salu", ar kuŗu satiksmi uzturēs gaisa un jūras ceļā.

Jaunais spāņu rīkojums nosaka, ka valsts robeža slēgta visiem, izņemot 5000 spāņu strādnieku, kuŗi strādā britu kolonijā, un pastāvīgos Gibraltaras iedzīvotājus ar speciālām spāņu iestāžu robežpārejas atļaujām. Jaunie noteikumi daudz neērtību sagādās angļu tūristiem, kas no Londonas devās uz Gibraltaru lētos lidojumos, pēc tam šķērsoja Spānijas robežu.

Spānijas ārlietu ministrija paskaidrojusi, ka robežu slēdz tādēļ, ka Anglija nav ievērojusi Apvienoto nāciju ģenerālsapulces decembra rezolūciju, kuŗa labvēlīga spāņu prasībām par kolonijas atgūšanu. Anglija brīdināta, ja tā pastāvēs uz 1713. gada Utrechtas līgumu, ar kuŗu savā laikā Gibraltaras klintis atdeva britiem, tad ierobežojuma klauzula stāsies spēkā. Kāda no klauzulām noliedz jebkādu satiksmi ar Spānijas cietzemi.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Pēteris Ziediņš

dzim. 1886. g. 21. jūlijā,
miris 1968. g. 5. maijā

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555 Toronto

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

19. maijā — Pavasara svētki Sidrabenē ar sporta sacīkstēm vieglatlētikā, futbolā un volejbolā.

25. maijā — pl. 6 vak. Latviešu namā TLTA Sestdienas ģimnazijas 12. izlaiduma akts.

25. maijā — pl. 7 vak. Kluba atklāšana DV namā, 125 Broadview Ave.

29. maijā — pl. 8 vakarā, Latviešu namā Reliģiski ētiskas pārdomas par tematu „Septiņi tikumi". Runās māc. R. Ekšteins, dziedās Pēteris Geistauts, pie klavierēm Ilze Ābele.
grammu.

1. jūnijā — pl. 1. dienā Broadview stadionā (YMCA) Starptautiskais futbola turnīrs Latviešu sporta apvienības Kanadā sarīkojumā.

1. jūnijā — pl. 7 vakarā Ernas Ošiņas—Bērziņas klasiskās baletskolas gadskārtējais audzēkņu vakars Bloor Collegiate auditorijā, 1141 Bloor St. W.

8. un 9. jūnijā — pl. 8 un 6 resp. Sv. Andreja baznīcas zālē A. Tipāna un V. Vētras veltījums Latvijai „Dzejas un dejas". Biļetes iepriekšpārdošanā pēc 4. maija DV grāmatnīcā.

15. un 16. jūnijā — Sidrabenē jaunatnes un sporta svētki.

21. jūnijā — pl. 7.30 vak. Jāņu ielīgošana „Jāņi — kā pa Jāņiem" DV namā — 125 Broadview Ave.

22. jūnijā — Sidrabenē Līgo vakars ar brīvdabas uzvedumu un deju.

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pētera Geistauta jubilejas koncerts.

KIČENERA

1. jūnijā — plkst. 7 vakarā Ceriņu balle ar karalienes vēlēšanām un raibu programmu. Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespeleras, pie Waterloo-Wellington lidlauka.

OTAVA

18. maijā — plkst. 7 vak. Royal Canadian Legion zālē — Trafalgare House, 110 Argyle St., DV rīko otrā darbības gada atceres sarīk. „Tulpju balle". Svētku akts un priekšnesumi.

Danforth — Jackman
IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba
vieniniekam/cei.
Zvanīt Toronto —
465-3613

Uz plašākām telpām jaunā īpašumā pārcēlušies
apgāds
„IMANTA"
un
„IMANTA PARCEL SERVICE"
Mūsu jaunā adrese:
Mosekaeret 6, Bagsvaerd,
Copenhagen, Denmark
Tel. 98 18 26

Sakarā ar pārcelšanos aizkavējusies grāmatu lielāko pieprasījumu nosūtīšana, ko lūdzam saprast.

Dāvanu saiņu ekspedēšana pēc īsa pārtraukuma atkal rit normāli.

Pateikdamiees par līdzšinējo uzticību, lūdzam to dāvāt mūsu pasākumiem arī turpmāk.

Lūdzam pieprasīt jaunāko vasaras drānu paraugus un katalogus, kam tie vēl nebūtu.

Jūsu
apgāds IMANTA
IMANTA PARCEL
SERVICE
Mosekaeret 6, Bagsvaerd
Copenhagen, Denmark
Tel. 98 18 26

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

Pasūtiniet sev un
DAUGAVA
MĒNE
Šis izdevums veltīts LATVIJAS
Daugavas Vanag
Atbildīgais redakto
Redaktori: RAIMONDS ČAKS
DVM iznāk regulāri sešas reizes gad
tiska satura rakstiem un apcerēm,
ves informāciju, vanadžu,
Abonēšanas maksa vienam gadam: Ameri
laros, $3.60. Atsevišķu
PASŪTINĀJU
Apgāds DAUGAVAS VA
Toronto 4,

DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀ
Pieprasiet VIESU GRĀMATAS un
gadu atceres izstrādājumu ilustrēto
ar cenām.
DZIESMU GRĀMATĀM, jaunām un
jaunos ādas vākus, ar zeltā iestrādāti
tiem. Pasūtinājumus veiks ienākšan
Latviešu namā, DV grāmatnīcā, 491
Toronto 4, Ont. tel. 921-71

Dr. Edgara Andersona
LATVIA IN 50 YEARS
SKATOS UN RAKSTOS ....
Visu laiku lielākais informātīvais izdev
lielāko tiesu trimdā neredzētiem Latvij
Lielo apmēru dēļ grāmata būs pavisam
metienā, tā ka droši saņems tikai iepri
sūtinātāji.
Tuvākā informācija visos grāmat
Elzas Rozenbergas —
ASPAZIJAS GADSIMT
Latviešu lielākās dzejnieces 100 gadu
izdevums ....
Krājumā dzejas no gadsimta maiņas la
nās puķes, Izplesti spārni, Dzēseles krē
teņa maiņā u. c. apgāds LATVI

Toronto Window MFG C
165 CENTRE ST. E., RICHMOND
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija lo
Izdara dažādu logu pārbūvju de
LABS DARBS. ME
Nesaistošai informācijai zvan
darbā 889-1471, mājās BA 5-
Edvardam vai Aldonai S P R

ROSAR-MORRISON FUNERAL
TELEPHONE 924-1409 • 467 SHERBOURNE STREET,
RŪPĪGA UN SMALKJŪT
APBEDĪŠANAS CEREMO
IZKĀRTOŠANA

MĒS IESPIEŽA
Laulību un iesvētību ielūgumu k
Vizītkartes
Dokumentus biedrību vajad
Koncertu programmas
Sarīkojumu biļetes
Plakātus, dziesmu lap
Vēstuļu veidlapas, a
Grāmatas, žurnālu
Labs darbs. — Mērenas cen
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT
Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4,
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 41

CIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

— Lawrence: Atsevišķs 2 guļamistabu Privāts iebraucamais celš un garāža. Ie-00. īpašums brīvs no parādiem.

ALVĪNIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ LIE LĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

Ziediņš
1886. g. 21. jūlijā,
1968. g. 5. maijā
reja ev.-lut. latviešu draudzes
ronto Palīdzības fonds

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555 Toronto

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

19. maijā — Pavasara svētki Sidrabenē ar sporta sacīkstēm vieglatlētikā, futbolā un volejbolā.

25. maijā — pl. 6 vak. Latviešu namā TLTA Sestdienas ģimnazijas 12. izlaiduma akts.

25. maijā — pl. 7 vak. Kluba atklāšana DV namā, 125 Broadview Ave.

29. maijā — pl. 8 vakarā, Latviešu namā Reliģiski ētiskas pārdomas par tematu „Septiņi tikumi". Runās māc. R. Ekšteins, dziedās Pēteris Geistauts, pie klavierēm Ilze Ābele. grammu.

1. jūnijā — pl. 1 dienā Broadview stadionā (YMCA) Starptautiskais futbola turnīrs Latviešu sporta apvienības Kanadā sarīkojumā.

1. jūnijā — pl. 7 vakarā Ernas Ošiņas—Bērziņas klasiskās baletskolas gadskārtējais audzēkņu vakars Bloor Collegiate auditorijā, 1141 Bloor St. W.

8. un 9. jūnijā — pl. 8 un 6 resp. Sv. Andreja baznīcas zālē A. Tipāna un V. Vētras veltījums Latvijai „Dzejas un dejas". Biļetes iepriekšpārdošanā pēc 4. maija DV grāmatnīcā.

15. un 16. jūnijā — Sidrabenē jaunatnes un sporta svētki.

21. jūnijā — pl. 7.30 vak. Jāņu ielīgošana „Jāņi — kā pa Jāņiem" DV namā — 125 Broadview Ave.

22. jūnijā — Sidrabenē Līgo vakars ar brīvdabas uzvedumu un deju.

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pētera Geistauta jubilejas koncerts.

KIČENERA

1. jūnijā — plkst. 7 vakarā Ceriņu balle ar karalienes vēlēšanām un raibu programmu. Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespeleras, pie Waterloo-Wellington lidlauka.

OTAVA

18. maijā — plkst. 7 vak. Royal Canadian Legion zālē — Trafalgare House, 110 Argyle St., DV rīko otrā darbības gada atceres sarīk. „Tulpju balle". Svētku akts un priekšnesumi.

Pasūtiniet sev un saviem draugiem žurnālu

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS

Šis izdevums veltīts LATVIJAS brīvībai un labākai nākotnei un ir Daugavas Vanagu centrālās valdes izdevums.

Atbildīgais redaktors — VILIS HAZNERS

Redaktori: RAIMONDS ČAKS, RITA GĀLE un TONIJA KRŪKA.

DVM iznāk regulāri sešas reizes gadā ar plašu literāro daļu, idejiska un politiska satura rakstiem un apcerēm, ievērojamu darbinieku atmiņām, DV dzīves informāciju, vanadžu, sporta un humora nodaļām.

Abonēšanas maksa vienam gadam: Amerikas kontinentā $5.50, uz ārzemēm, ja maksā dolaros, $3.60. Atsevišķu numuru cena $1.00.

PASŪTINĀJUMI ADRESĒJAMI —
Apgāds DAUGAVAS VANAGS — 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI

Pieprasiet VIESU GRĀMATAS un Latvijas 50 gadu atceres izstrādājumu ilustrētos katalogus ar cenām.

DZIESMU GRĀMATĀM, jaunām un vecām, — jaunos ādas vākus, ar zeltā iestrādātiem ornamentiem. Pasūtinājumus veiks ienākšanas kārtībā.

Latviešu namā, DV grāmatnīcā, 491 College St. Toronto 4, Ont. tel. 921-7121.

LATVIEŠU NAMS
īrē telpas
sarīkojumiem un viesībām.
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak., sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko godību galdus.
TELEFONS 922-2931
491 COLLEGE ST. TORONTO.

Dr. Edgara Andersona
LATVIA IN 50 YEARS
SKATOS UN RAKSTOS $19.80
Visu laiku lielākais informātīvais izdevums ar lielāko tiesu trimdā neredzētiem Latvijas skatiem. Lielo apmēru dēļ grāmata būs pavisam nelielā metienā, tā ka droši saņems tikai iepriekšpasūtinātāji.
Tuvākā informācija ~~visos grāmatu galdos~~.

Elzas Rozenbergas —
ASPAZIJAS GADSIMTS
Latviešu lielākās dzejnieces 100 gadu piem. izdevums $3.60
Krājumā dzejas no gadsimta maiņas laika — Sarkanās puķes, Izplesti spārni, Dzēseles krēsla, Gadu simteņa maiņā u. c. apgāds LATVJU GRĀMATA

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROGIS

Sūtiet naudu uz Latviju
NAUDA, ko sūta GRAMERCY
TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA
caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI.
NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS.
NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street, Newark, N. J. USA.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātus pirkšanai speciālos dolaru veikalos. Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu tekstīlijām un mājturības priekšmetiem.
Gramercy
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street, New York, N. Y. 10016.
Tel. MU 9-0598.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

MĒS IESPIEŽAM
- Laulību un iesvētību ielūgumu kartes
- Vizītkartes
- Dokumentus biedrību vajadzībām
- Koncertu programmas
- Sarīkojumu biļetes
- Plakātus, dziesmu lapiņas
- Vēstuļu veidlapas, aploksnes
- Grāmatas, žurnālus

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Cik maksā labs padoms?
Īstā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" neziņas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

KAS? KUR? KO? TORONTO

UNO MANKIN REALTOR pārstāvis
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

VALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887
Tautiešiem atlaide

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienās un sestdienās, 191 James St., tālr. JA 2-4713

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas atīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipēdi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupas,	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Dzīves krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$4.50
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
R. Rīdzinieks — Patiesību meklējot, dzejoļi	$1.00
V. Avens — Caurumi, dz.	$1.00
R. Mūks — Nāve un Otto, dz.	$1.00
G. Pļavkalns — Caurspīdīgas ēnas, dz.	$1.00
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu-Bartoldiju	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģeņevs — Dūmi, rom.	$3.85
Jānis Niedra — Dziedonim veltīts rakstu krājums	$4.50
Teach Yourself Latvian	$2.75
L. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
A. Voitkus — Aiz miglas aust saule, rom.	$4.80
Raiņa un Aspazijas 1968. g. Gada grāmata	$2.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
H. Kreicers — Logi, apceres	$6.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
G. Zariņš — Trimdas augstā dziesma, stāsts	$3.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti	$5.50
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlitls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vyljāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smieklīņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121
DV GRĀMATNĪCĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Terrora izprašanas vai kviešu dēļ?

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO OTAVAS

Kanadas federālā parlamenta priekšvēlēšanu kampaņa jau iezīmējusies ar liberāļu partijas pirmām nozīmīgākām politiskām deklarācijām. Ievērību pelna ministru prezidenta Pjēra Trudo Vankuverā teiktā runa par viņa partijas nodomiem ārpolītikā.

„Kanada ļoti nopietni apsvērs," teica Trudo, „komūnistiskās Ķīnas oficiālu atzīšanu. Pašreizējais stāvoklis, ka valdība, kuŗa reprezentē 750 milj. ķīniešu, ir diplomātiski izolēta no valstīm, ar kuŗām tai ir saimnieciski sakari, nav attaisnojams. Es labvēlīgi raudzīšos uz katru rīcību šai virzienā, iesaitot Ķīnas atzīšanu uz pieņemamiem noteikumiem. Tas kāpinātu abu valstu sadarbību un normālizētu mūsu attieksmes. Reizē tas pakalpotu arī starptautiskās stabilitātes un kārtības nostiprināšanai."

Kanadas ministru prezidents tuvāk nepaskaidroja, kas īsti domāts ar „pieņemamiem noteikumiem", bet toties uzsvēra, ka sarkanās Ķīnas atzīšana „kanadiešiem dos iespēju labāk izprast, kas īsti tur notiek. Mums tas ir jāizprot, jo tas ir ļoti svarīgi mūsu pašu dēļ".

Tik tālu jaunā Kanadas ministru prezidenta izteicieni, kuŗi iezīmē jaunus, reizē arī tālejošus nodomus Kanadas ārpolītikā.

Iekām Kanadas ministru prezidents nav devis iespēju izprast labāk, kas īsti notiek Maocetunga pārvaldītajā Ķīnā, no kurienes pasaules prese jau otru gadu ziņo par komūnistu partijas izraisīto t. s. kultūras revolūciju un sarkangvardu nežēlīgo izrēķināšanos ar īstiem un iedomātiem politiskiem pretiniekiem, citēsim kāda aculiecinieka aprakstu par to, kas notiek sarkanajā Ķīnā. Šī apraksta autors nav amerikāņu CIA vai FBI aģents, apraksts nav arī parādījies kādā pretkomūnistiski noskaņotā preses izdevumā. Grūti pieņemt, ka šī neparastā aculiecinieka minētie fakti nebūtu zināmi pašreizējiem Kanadas ārpolitikas veidotājiem. Aprakstā lasāms:

— Traģiskie notikumi, pie kuŗiem pakavēšos, ir tikai viens epizods Ķīnas t. s. kultūras revolūcijā ar tās masu apjoma vēl nepiedzīvotu terroru. Ķīnas galvaspilsētas 6. vidusskolā ir ierīkots cietums, kuŗā sarkangvardi brutāli izrēķinās ar tiem, kas viņu uztverē nepiekrīt Mao idejām. Simtiem cilvēku gājuši cauri laokaiso — pāraudzināšanas kamerām. Vairāk nekā 50 tika spīdzināti līdz nāvei. Mocekļu vidū bija skolēni, skolotāji, fabriku strādnieki un nežēlastībā kritušie partijas amatvīri. Daudzi no apsūdzētajiem bija sēdējuši šai pašā skolā uz viena sola ar saviem spīdzinātājiem. Tā 19 gadu vecā Vanghunghua pratinātāji un mocītāji bija visi viņa bijušie skolas biedri. Līdz šim Vangs bija atzīts par centīgu jaunekli un vienmēr dedzīgu Mao iedeju aizstāvi. Reiz sienas avīzē viņš kritiski izteicās par savas skolas sarkangvardiem. Par to viņu, lai iebiedētu citus, smagi piekāva. Neatlaidīgais Vangs, meklējot taisnību, sūdzējās centrālkomitejai. Viņa pārmācītājiem tas nepatika, un tie Vangu tūlīt apzīmēja par politisku intrigantu un oportūnistu. Vangs kādu laiku slēpās pie draugiem un paziņām, bet sarkangvardi viņu tomēr atrada un apcietināja. Tie sasēja Vanga rokas un kājas ar metalla stiepli un dauzīja viņu dūrēm un dzelzs stieņiem. Vangs zaudēja samaņu. Atkal atguvies, viņš vājā balsī lūdza savus spīdzinātājus brutālos varas vietā viņu pārliecināt ar vārdiem. Cietumnieku pārzinis Čičinhaus deva zīmi. — Vanga rokas un kājas atraisīja. Asinīm noplūdušo Vangu pievilka pie sienas. Čī smīnēdams teica: „Cik atceros, tu esi labs rakstītājs. Uzraksti mums uz sienas kādu saukli!" Skatīdamies uz Vanga asiņojošām brūcēm, Čī piebilda: „Cik žēl, ka mums pašreiz nav sarkanas krāsas. Tev nu būs jāraksta ar paša asinīm!" Tā uz cietuma sienas parādījās pirmā sarkangvardu upuŗa paša asinīm rakstītais sauklis: „Lai dzīvo sarkanā vara un terrors!"

Vanga gadījums padarīja 6. skolas sarkangvardus slavenus kā „varonīgus un apņēmīgus revolūcijas kaŗotājus". Ar katru dienu tie pieņēmās spīdzināšanas, laupīšanas un slepkavošanas mākā. „Pāraudzināšanā" viņi lietoja daudzas un dažādas metodes, sākot ar spīdzināšanu un beidzot ar badu, slāpēm un bailēm no nāves. „Pārskološanas" kameras bija pārpildītas, sarkangvardu asiņaino noziegumu skaits auga dienddienā. Upuŗu vārdus nereģistrēja, vienkāršības dēļ tos apzīmēja ar numuriem. Tā sarkangvardu upuŗi, kas bija apzīmēti ar septīto numuru, no galvas līdz kājām nozieda ar biezu krāsu. Nelaimīgais mira briesmīgās sāpēs noslāpstot. Apcietināto Nr. 12 sarkangvardi spīdzināja tik ilgi, kamēr tas zaudēja prātu. Pēc tam mocītāji upuri nogalināja, iegrūžot tam rīklē asu mietu.

Spīdzināšanas populārāko paņēmienu sarkangvardi apzīmēja par „lēkšanu bez izplētņa": upuri sagrāba pie rokām un kājām un meta gaisā, lai tas kristu uz cementa grīdas. Ar diviem vai trīs „lēcieniem" pietika, lai nelaimīgo nogalinātu.

Sarkangvardi arī uzjautrinājās, uzliekot uz upuŗa galvas stikla traukus ar ūdeni vai pat petroleju, lai mēģinātu tos sašaut ar pistolēm. Ne vienmēr viņi trāpīja stikla trauku. Sarkangvardi izdomāja briesmīgu atriebību savam bijušajam krievu valodas skolotājam Vanghaihū: līdz bezsamaņai piekautu, to aplaistīja ar petroleju un dzīvu sadedzināja. Savu bijušo skolas veco apkalpotāju Hīteitungu tie pakāra skolas pagalmā.—

Šis apraksts par to, kā Maocetunga ierosmē un pēc viņa norādījumiem rīkojas sarkangvardi, pieder komūnistu žurnālista V. Georgijeva spalvai, un tas parādījies Maskavas laikraksta „Ļiteraturnaja Gazeta" slejās... Šis apraksts ir sevišķi zīmīgs tādēļ, ka vienas terrora valsts avīžnieks raksta par otras terrora valsts mazākuma kliķes necilvēcīgo izrēķināšanos ar pilsoņiem, kuŗi nepiekrīt saviem kakla kungiem.

Vai ar sarkanās Ķīnas atzīšanu kanadiešiem radīsies iespēja labāk izprast sarkangvardu nežēlastības? Vai, Maocetunga režīmu atzīstot, Kanada netieši nesolidārizēsies ar varu, kuŗa uzmetusies par kakla kungu 750 milj. ķīniešu?

Atstājot ideoloģiskos motīvus neatbildētus, Kanadas centienos atzīt sarkano Ķīnu iemesls meklējams saimnieciskajos darījumos ar Pekingu. Kanada ir ieinteresēta pārdot Ķīnai savus kviešus. Ir cits jautājums, vai Ķīna pirks vairāk kviešu pēc tam, kad Otava un Pekinga būs apmainījušās ar diplomātiskajiem pārstāvjiem.

Atcerēsimies, ka tikai pirms dažām nedēļām, kad komūnistiskie sektanti Čechoslovakijā savos liberālizēšanas centienos Maskavas uztverē taisījās aiziet par tālu, Kremlis tūlīt reaģēja, pārtraucot kviešu sūtījumus Prāgai un čechu robežas tuvumā sakoncentrējot dažas sarkanarmijas divīzijas. Kvieši tā kļuvuši par nozīmīgu ieroci aukstajā kaŗā.

Maocetungs nepārstāv ķīniešu tautu. Vai savu kviešu dēļ Kanada atzīs valdību, kuŗa balstās uz terrora, to rādīs nākotne.

Alfons Rūsa

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Toronto architekts S. Rozens, iegādājies māju 65.000 dolaru vērtībā vienā no pilsētas labākajiem rajoniem, nolēma, ka tā nojaucama, lai tās vietā uzceltu divas „ultrā luksa" celtnes. Paklausot kāda kollēgas jokojot izteiktam priekšlikumam ļaut nojaukšanu izdarīt jauniešiem, Rozens sarīkojis viesības, ieaicinot ap 300 Forest Hillas zelta jaunatnes pārstāvju, kas ar dažādiem rīkiem, iestiprinoties pie bāra, stājās pie 11 istabu ēkas demolēšanas, kas risinājusies kādas modernas Jorkvilles deju kapellas skaņu pavadījumā, starmešu apgaismota. Ap pusnakti ieradās daži policisti un pilsētas valdes inspektors, bet pēc īsas apskates steidzīgi „atkāpās". Pēc stundas mājai pārtrauca elektrības piegādi, lai nenotiktu negadījumi... Notikumus uzņēma televizijas filmā, arī to, kā otra stāva vannas istabā, izceļot durvis, atklājās sēdoša daiļava, „pūderējot degunu". Otrā rītā Rozens tomēr atzina, ka jāsauc vien profesionāli darba darītāji, jo pat 200 zelta jauniešu vandalisma instinktu urdītie spēciņi un zināšanas efektīvai mājas nojaukšanai nebija izrādījušies pietiekami.

☆ Kanadas televīzijas raidītājs CTV gatavo 6. jūnijā 90 min. raidījumu, kuŗā konservātīvo līderim R. Stenfīldam būs jāpārcieš smagākā popularitātes pārbaude, piedaloties debatēs ar šarmanto Pjēru Trudo. Programmas kārtotāji jau noraidījuši NDP līdeŗa T. Duglasa piedalīšanos, par spīti jaundemokratu neapmierinātībai ar šo lēmumu.

★ Ministru prezidents Trudo izteicies, ka ārlietās Kanadai „jārunā vienā balsī", t.i. visi ielūgumi piedalīties starptautiskos sarīkojumos adresējami un kārtojami vienīgi ar federālo valdību, ne atsevišķām provincēm, jo attieksmes ar ārvalstīm ietelp federālās, ne provinču valdību jurisdikcijā.

★ Ļoti interesanti atzinumi par lasītāju interesēm un lasīšanu pausti nesenajā Ontario bibliotēku apvienības sapulcē Hamiltonā. Tā kāds Č. E. Rīds apgalvojis, ka drogerijas un „stūŗa veikaliņi" labāk zinot, kas interesē jaunatni, nekā bibliotēkas, kuŗas šai ziņā neesot pietiekami „cilvēciskas". Arī žurnāls „Playboy" daudz vairāk darījis lasītāju stimulēšanai nekā citi periodiski izdevumi. Rīds gan nepaskaidroja, kāda veida stimulu viņš domājis... Etobikokas bibliotēkas bērnu nodaļas vadītāja M. Vaitmane atzina, ka bērniem vajadzētu atļaut ņemt lasīšanai arī pieaugušo grāmatas. Bērnu prāts esot kā siets, tas paturot tikai viņiem nozīmīgo, tādēļ vecākiem nebūtu jāuztraucas, ja bērni izvēlētos „duļķainas" seksa grāmatas, jo viņi tajās neatrastu nekā tāda, par ko jau nebūtu dzirdējuši.

PARĪZES FARSS

MIERA SARUNAS, KUŖĀS ABAS PUSES JŪTAS „UZVARĒTĀJAS"

Parīzē 13. maijā sākās miera sarunas par kaŗa izbeigšanu Vietnamā, kur sarunu laikā cīņas vēl pastiprinājās. Miera delegācijas sabrauca Francijas galvaspilsētā ar palmu zariem rokā un savilktām dūrēm kabatā, bet Parīzē tās saņēma ar ģenerālstreiku un franču studentu tračiem ielās. Saulainās maija dienas Parīzē bija asā kontrastā ar tās parasto seju. Omulīgo ielu kafejnīcu krēsli bija izlietoti par barikādēm un ieročiem studentu cīņās ar policiju, bet universitātes rajonā vēdināājās melni un sarkani karogi. Vietnamas miera baložu limuzīni klusi paslīdēja zem Majestic viesnīcas vecajām arkām un, vērīgu franču policistu skatienu pavadīti, izlaida diplomātus. Parīzes okupācijas laika vācu Gestapo mītne miera sarunām bija ērta un pietiekami droša.

Viena „kaŗa" vietā Parīzē sākās vēl otrs — diplomātiskais. Jau pirmajā apspriežu dienā abas puses apmainījās vecajiem argumentiem. ASV delegācija aizrādīja, ka Ziemeļvietnama virza ievērojamas armijas daļas uz Dienvidvietnamu, bet 14 vīru lielās Hanojas delegācijas vadītājs Tvī uzbruka ASV par „nežēlīgajiem noziegumiem pret cilvēcību". Hanoja atsāka veco dziesmu, ka Vašigtonai jāizbeidz uzlidojumi un jaaptur citas kaŗa operācijas Vietnamā pirms „pilnīgu miera sarunu uzsākšanas". Abas puses jutās kā „uzvarētājas" un ar uzvarētāja lepnumu centās pretiniekam nodiktēt savus noteikumus.

ASV 11 locekļu lielās delegācijas vadītājs Herimens ierosināja uzturēt starp abām Vietnamām demilitārizēto joslu, kas būtu tā burvju sēta, kuŗai neviens apbruņojies vietkongs pāri nekāptu... 77 gadus vecais amerikāņu delegācijas vadītājs, kas žurnālistu atzinumā ir vismaz vienu pēdu gaŗāks par ikvienu Ziemeļvietnamas delegātu, sniedza savu sauso roku visiem 14 Hanojas vīriem. Herimena sejā atplauka sirsnīgs smaids, priecājoties par veidu, kā miera sarunas iesākušās, un šis smaids bija īsts. 1945. gada Ženēvas sarunās Džons Fosters Dalless atteicās sarokoties ar Čuenlaju. Iespējams, ka, tiekoties ar Vietnamas komūnistiem Herimens atcerējās savu sūtņa laiku 1943. gadā Maskavā, kad organizēja merikāņu ieroču un pārtikas piegādi sarkanarmijai un Staļins tam draudzīgi spieda roku. Herimens nav pirmo reizi Parīzē, kur viņam uzticēti svarīgi pienākumi. Pirms 20 gadiem viņš še ieradās, lai palīdzētu iedzīvināt Maršala plānu, kas izceltu no kaŗa pelniem Eiropu, kuŗu viņš ar amerikāņu ieroču sūtījumiem boļševikiem bija pats palīdzējis sagraut. Herimens nekad nav parādījis skaidru nostāju Vietnamas kaŗa jautājumā, bet žurnālistu aprindās Parīzē valda uzskats, ka viņš vēlas izraut amerikāņus no purva arī tad, ja tie pazaudētu savas zeķes un kurpes.

Pēc pirmās tikšanās dienas, kuŗas gaŗums bija tikai trīs stundas, grūti zīlēt, kā izveidosies Parīzes farss, kuŗam priekškars tikko pacelts. Ziemeļvietnamieši izrādījuši pazīmes uzturēt sarunas arī tad, ja amerikāņi vēl bumbošanu nepārtrauktu. Laiks strādā komūnistu labā, tādēļ viņiem izdevīgi, ja sarunas ieilgst, lai vietkongi varētu savilkt Dienvidvietnamā tik daudz spēku, lai Parīzes sarunās būtu tikai viens uzvarētājs.

Par vienu varam būt pārliecināti: ražens „pļaujas laiks" sācies pasaules reportieŗiem. Konferences nama milzīgajā salonā abas delegācijas vispirms tikās ar 60 žurnālistiem un preses fotografiem. Franču rokoko stila telpas svinīgi mirdzināja savus zeltus un kristallus, kad abas puses pozēja fotokamerām. Pēc tam delegāti pārvietojās citās telpās, kur Herimens aicināja Ziemeļvietnamas delegācijas vadītāju Tvī runāt pirmajam. Viņa runu vispirms pārtulkoja franciski, tad — angliski. Arī Herimena runu tulkoja divās valodās — franču un vietnamiešu. Žurnālistiem uzkrita, ka Tvī, sasveicinoties ar amerikāņiem, smaidīdams novēlēja labu veselību, lai viņi būtu spējīgi novest sarunas līdz nobeigumam... Preses konferencē Tvī avīžniekus uzrunāja ar „dārgie draugi". Ziemeļvietnamieši ar komūnistiem parasto propagandas veiklību nolasīja žurnālistiem Tvī runu pilnā gaŗumā, kamēr Herimena runas tekstu tie saņēma tikai īssavilkumā.

Herimena runā bija 5 galvenie punkti, prasot vispirms atvilkt abu kaŗotāju pušu spēkus kā pirmo soli cīņu sašaurināšanai, turpināt un paplašināt starptautisko pārraudzību, nepieminot tomēr pašreizējo kontrolkomisiju ar Indijas, Polijas un Kanadas piedalīšanos. Tālāk Herimens prasīja dot Dienvidvietnamai iespēju pašai izlemt savu likteni brīvā nobalsošanā, panākt nodrošinājumu, lai Laosa būtu īsti neitrāla, nevis lielceļš Ziemeļvietnamas kaŗavīru un ieroču transportiem uz Dienvidvietnamu, kā arī saimnieciski attīstīt Dienvidaustrumāziju, kad Vietnamā būs iestājies miers.

✝

Mūsu mīļais

INŽ. KAPT.

Vilhelms Veldre

dzimis 1901. gada 10. novembrī Rīgā, miris 1968. gada 15. maijā Toronto.

Dziļās sērās

SIEVA, DĒLS, MEITA, ZNOTS, VEDEKLA UN MAZMEITAS

✝

Mūsu mīļais filistrs

Vilhelms Veldre

*10. 11, 1901. Rīgā — †15. 5. 1968. Toronto

Mīļā piemiņā paturēs

SELONIJAS Toronto kopa

✝

Mūsu mīļā

ALMA RANNE dzim. Magaziņš

dzim. 1876. gadā 17. aprīlī Latvijā,

aizgājusi Dieva mierā 1968. g. 15. maijā Toronto.

Viņu mīļā piemiņā paturēs:

BRĀLIS, MĀSA, RADI un DRAUGI

SARKANIE KAROGI PARĪZĒ

(Pārnesums no 1. lpp.)

jas pilī un tuvumā esošajai ASV sūtniecībai.

Degolls 14. maijā aizbrauca uz Rumāniju, atstājot Parīzi studentiem, kuŗi bez kaklasaitēm un vaļējām apkaklēm klīda ielās un dziedāja internacionāli. Studentu vidū atradās arī sarkanmatainais Daniels, saukts „Sarkanais Dennis", kas ar kreisajiem studentu barvežiem sāka musināšanu jau pirms diviem mēnešiem. Demonstranti Parīzes ielās nesa arī sarkanus un melnus plakātus ar saukļiem „Laimīgu atceri, ģenerāli!", „10 gadu pietiek!" un līdzīgiem.

Virs Sorbonnas universitātes, kuŗu okupējuši studentu nemiernieki, plīvo sarkanais un melnais karogs. Ģenerālstreika apreibināti, kreisie studenti pieprasa atļaut tiem vienu stundu runāt valdības radiostacijā, pretējā gadījumā draudot to „apķīlāt". Kreisie prasa arī „modernizēt" universitāti, kuŗā valdot vēl Napoleona laika likumi.

Tikmēr prezidents Degolls, nebēdādams daudz par to, kas notiek Parīzē, uzturas Rumānijā, saņemts ar priecīgām ovācijām un komūnistu vadoņu laipni sagaidīts. Ar Rumānijas komūnistu vadoni Čaušesku Degolls tūlīt vienojās „veicināt valstu brīvību un neatkarību divu lielo pasaules varu sfairās". Degolls uzsvēra, ka neatkarīgi domājošās Rumānijas draudzība ar Franciju „šodien ir svarīgāka nekā jebkad, jo Eiropā sākta neatkarības atjaunošana atsevišķās valstīs". Šī norāde uz attīstību komūnistu pārvāldītajā Austrumeiropā uzskatāma par zīmi Francijas gatavībai sniegt atbalstu Rumānijas mēģinājumam nodrošināt saimniecisku un politisku neatkarību no Pad. savienības. Protams, Degolls arī neaizmirsa katrā izdevībā saukt: „Vive le libre Romania!"

Ziemeļvietnamas delegācijas vadītājs Tvī aprobežojās galvenokārt ar frazēm par amerikāņu „agresiju". Viņa „miea runā" izskanēja prasība pēc komūnistu vadīta režīma Dienvidvietnamā. Beigās Tvī noraidīja prezidenta Džonsona priekšlikumu par „savstarpēju atvilkšanos", kas nozīmē, ka, apturot bumbošanu, Vašingtona gaida Hanojas kaŗa darbības sašaurināšanu Dienvidvietnamā.

Raksturīga ir Apvienoto nāciju ģenerālsekretāra Utanta nostāja Vietnamas jautājumā. Viņš to izteica Edmontonas universitātes 60 gadu darbības svinībās Albertas provincē, Kanadā, reizē ar jauno ministru prezidentu Trudo saņemot tiesību goda doktora diplomu. Abi godinātie tiesībnieki kā vienā mutē prasīja ASV beznoteikumu un pilnīgu bumbošanas pārtraukšanu Ziemeļvietnamā, lai sekmētu miera sarunas Parīzē, piebilstot, ka Hitlers otrā pasaules kaŗā esot gribējis sabumbot Lielbritaniju un kaŗu zaudējis.

SĪKĀS ZIŅAS

◑ Ēģipte piekritusi piedalīties Vidējo austrumu miera sarunās Ņujorkā, bet atsakās no tiešām sarunām ar Izraēlu. Kairo depešā teikts, ka priekšlikumu pārcelt miera sarunu vietu uz Ņujorku ierosinājis Apvienoto nāciju sūtnis Jarrings, kas vadījis atsevišķas sarunas Kairo un Telavivā, lai panāktu jautājuma nokārtojumu. Ēģiptes ārlietu ministrs Rids piekritis sarunām Ņujorkā, ja žīdi nesēž ar arabiem pie viena galda. Jarrings jau saņēmis Izraēlas miera formulu, tāpat Ēģiptes un Jordānijas nosacījumus.

◑ Pēdējos gados arvien lielāks lidmašīnu skaits cieš avarijas, dzīvību zaudējot tūkstošiem pasažieŗu. Daži eksperti to saista ar „lidojošajiem šķīvjiem", kuŗi starpplanētu lidojumos „apšauda" pasažieŗu lidmašīnas ar nezināmiem ieročiem un aizlido atpakaļ uz savām planētām... Angļi tomēr noskaidrojuši, ka „lidojošie šķīvji" atrodas tepat uz zemes, paslēpjot lidmašīnās eksplozīvas vielas, lai tās mašīnu gaisā saspridzinātu, tādēļ neatlaidīgi cenšas attīstīt instrumentus, kuŗi laikā atklātu lidmašīnās paslēptos spridzekļus un lidojumus padarītu drošākus pret sabotieŗu šķīvjiem.

◑ Kremļa galvenie ideologi pārmetuši Maocetungam, ka viņš sagrozījis sociālisma „pravieša" Marksa dogmas. Atzīmējot Marksa 150. dzimšanas dienu, padomju politbiroja loceklis Suslovs izbāris ķīniešu komūnistu vadoņus un brīdinājis, ka strīdu ar ķīniešiem izlems pasaules komūnistu partiju konference šoruden Maskavā. — Rietumvācijas sociālisti Marksa 150. dzimšanas dienu godināja ar pastāvīgas Marksa istādes atklāšanu sarkanā mēŗa ierosinātāja dzimšanas vietā Trīrā. Rietumvācijas pasts izdevis Marksa piemiņas pastmarku, lai ar to „salīmētu" t.s. lielo koaliciju.